

Jaarstukken 2019

Paragrafen

Provincie Gelderland

Definitief PS

woensdag 27 mei 2020

Bezoekadres: Markt 11, 6811 CG ARNHEM

Postadres: Postbus 9090, 6800 GX ARNHEM

Telefoon: (026) 3599480

E-mail: post@gelderland.nl

Website: www.gelderland.nl

provincie

Gelderland

Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen die door meerdere ambities heen lopen, in één paragraaf in beeld gebracht. In de paragrafen staat belangrijke informatie over de financiële positie van de provincie, de beheersmatige aspecten en de risico's. De wetgever verplicht ons om zowel bij de Begroting als bij de Jaarstukken de volgende paragrafen op te nemen:

- Lokale heffingen
- Weerstandvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Provinciaal grondbeleid

Voorheen presenteerden wij de informatie over het EMU-saldo ook als paragraaf. Met ingang van deze Jaarstukken vindt u deze informatie in het onderdeel Baten en lasten van deze Jaarstukken.

Lokale heffingen

Begroting Lokale heffingen

De paragraaf Lokale heffingen geeft informatie over de heffingen die in 2019 door de provincie zijn ingezet voor het realiseren van ons beleid:

- opcenten motorrijtuigenbelasting;
- grondwaterheffing;
- provinciale leges;
- nazorgheffing stortplaatsen Gelderland.

De paragraaf start met een tabel met de opbrengsten van de verschillende heffingen. Daarna gaan we in op het gevoerde beleid en de uitvoering van de heffingen. De paragraaf sluit met het kwijtscheldingsbeleid en een overzicht van de lastendruk.

Inkomsten van heffingen

Opbrengsten provinciale heffingen (bedragen x € 1 miljoen)

	Rekening 2018	Begroting 2019 (na Najaarsnota)	Rekening 2019
Opcenten motorrijtuigenbelasting	219,2	221,8	224,8
Grondwaterheffing	2,0	2,0	2,2
Provinciale leges	1,2	1,1	0,9
Nazorgheffing stortplaatsen Gelderland	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	222,4	224,9	227,9

Beleid en realisatie provinciale heffingen

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet heffen wij opcenten op de motorrijtuigenbelasting. Met een opbrengst van bijna € 225 miljoen is deze heffing een belangrijke inkomstenbron. De opbrengst kwalificeert als algemeen dekkingsmiddel.

Opcenten worden geheven over personenauto's en motoren. Wettelijk is bepaald dat het aantal opcenten voor alle motorvoertuigen gelijk is. Per einde 2019 vallen, omgerekend naar vol tarief, voor het eerst meer dan 1 miljoen personenauto's onder de opcentenheffing. Was de toename in het eerste halfjaar nog slechts 1%, in de tweede helft is sprake geweest van een forse groei, namelijk 3,8%. Het aantal motoren is eind 2019 gestegen naar 68.500 (eind 2018 was dit 67.000).

Het provinciale opcententarief is een percentage dat wordt toegepast op een in de wet vastgelegde gewichtsafhankelijke hoofdsom motorrijtuigenbelasting. Tariefdifferentiatie door provincies van opcentenheffing naar bijvoorbeeld de milieubelasting van een voertuig, is wettelijk uitgesloten. De wetgever heeft daarnaast bepaald dat de komende jaren geen motorrijtuigenbelasting geheven wordt over de categorie emissieloze auto's. In onze provincie is per eind 2019 het aantal geregistreerde emissieloze motorvoertuigen gestegen naar 8.600. Dit is een toename van 5.500. Het aantal van 8.600 emissieloze voertuigen betekent voor onze provincie een inkomstenderving opcentenheffing motorrijtuigenbelasting op jaarbasis van afgerond € 4 miljoen.

Verder heeft de wetgever bepaald dat voor personenauto's met een CO₂-uitstoot van 1 t/m 50 gram per kilometer een half tarief aan motorrijtuigenbelasting (hoofdsom en opcenten) verschuldigd is. In onze provincie staan per eind 2019 ruim 7.400 motorvoertuigen van dit type geregistreerd. Het feit dat voor die categorie een half tarief verschuldigd is, betekent een inkomstenderving op jaarbasis van afgerond € 1,9 miljoen.

Om de administratiekosten te beperken wordt de heffing en inning van de opcenten verricht door de Belastingdienst. De Belastingdienst draagt de geïnde opcenten maandelijks af.

De hierna opgenomen tabel geeft enkele tarieven voor de opcentenheffing weer voor de jaren 2017 tot en met 2019.

Opcenten motorrijtuigenbelasting

	2017	2018	2019

Provincie met laagste tarief	67,9	67,9	67,9
Provincie met hoogste tarief	92,0	92,0	92,0
Maximale tarief	111,0	111,8	113,2
Tarief provincie Gelderland	89,2	89,2	89,2

Het tarief voor onze opcentenheffing wordt – indien er sprake is van een mutatie - in het kader van de Begroting voor het dan komende kalenderjaar door uw Staten vastgesteld.

Over het jaar 2019 is een bedrag van € 224,8 miljoen aan opcentenheffing motorrijtuigenbelasting ontvangen. Mede op basis van gegevens van de Belastingdienst (laatstelijk medio 2019) is in de bijgestelde Begroting rekening gehouden met een ontvangst van € 221,8 miljoen. Dit betekent dat de werkelijke ontvangst afgerond € 3 miljoen hoger ligt dan geraamd. Zoals hiervoor aangegeven is met name in de tweede helft van 2019 het aantal personenauto's dat onder de heffing valt sterk gestegen en heeft dit geleid tot een meevaller.

Grondwaterheffing

De grondwaterheffing is een belasting op het onttrekken van grondwater en wordt geheven per kubieke meter onttrokken grondwater. Iedereen die per kalenderjaar meer dan 100.000 m³ aan het grondwater onttrekt, is belastingplichtig. Het tarief bedraagt (sinds 2010) € 0,013 per kubieke meter onttrokken grondwater. De grondwaterheffing is enkel bedoeld ter dekking van de kosten die verband houden met het onttrekken van grondwater en is dus geen algemeen dekkingsmiddel. De middelen zijn ondergebracht in de voorziening Grondwaterheffing. Dit omdat de geheven middelen daadwerkelijk aan grondwatertaken moeten worden besteed én om het tarief over de verschillende jaren niet teveel te laten fluctueren.

In 2019 betrof het 64 bedrijven die in totaal ongeveer 169.000.000 m³ belast onttrokken hebben. Kosten die in verband met grondwaterheffing worden gemaakt, worden vervolgens uit deze voorziening gedekt. Eind 2019 bedroeg de omvang van de voorziening € 3,2 miljoen (eind 2018: € 3,5 miljoen), zie het onderdeel jaarrekening (balans) van deze Jaarstukken.

Provinciale leges

Volgens de Legesverordening hanteren we bij de tariefopbouw het kostenveroorzakingsprincipe per hoofdstuk. Dit betekent dat alle aanvragers gezamenlijk de door ons gemaakte kosten (op begrotingsbasis) betalen van het aangevraagde product. Er is geen sprake van kruissubsidiëring, dus de tarieven van het ene hoofdstuk zijn niet hoger dan de werkelijke kosten om een ander hoofdstuk te subsidiëren. Wettelijk gezien mogen de totale legesopbrengsten op begrotingsbasis niet uitgaan boven de totale lasten op begrotingsbasis van de diensten waarvoor leges worden geheven.

Legesverordening	Totale lasten	Leges opbrengsten	Kosten dekkend heid
1. Wegen	215.036	141.585	66%
2. Water	20.399	15.000	74%
3. Natuurbescherming	1.499.775	295.600	20%
4. Zwemgelegenheden	0	1.000	n.v.t.
5. Ontgrondingen	155.037	17.000	11%
6. Wabo	671.310	401.500	60%
7. Luchtvaart	41.861	10.950	26%
Totaal	2.603.418	882.635	34%

(in euro)

Het BBV schrijft voor dat de kostendekkendheid van de leges per hoofdstuk moeten worden weergegeven. De praktijk is dat de werkelijke kostendekkendheid per hoofdstuk binnen een jaarschijf erg wisselt. Sinds 2017 passen we het kostenveroorzakingsprincipe toe. Dat betekent dat de aanvrager de kosten betaalt die wij maken voor het product dat wordt gevraagd. Daarom is het de bedoeling dat de kostendekkendheid over meerdere jaren uitmiddelt op een kostendekkend niveau. De kostendekkendheid over alle leges bedroeg in 2018 73% en uit bovenstaande tabel blijkt dat dit in 2019 verslechterd is naar 34%. Een belangrijke oorzaak hiervoor zijn de ontwikkelingen rond de Programmatische Aanpak Stikstof en de uitspraak van de Raad van State. Een andere oorzaak is de afrekening van 2018 van de ODRN en de tariefsverhoging van 2019 bij de ODRN (Wabo). Met de vaststelling van de Legesverordening 2020 bij de Begroting 2020 zijn de Wabo-tarieven met gemiddeld 22% verhoogd om kostendekkend te worden.

Bij de legesopbrengsten speelt ook dat aanvragen en facturatie niet altijd in hetzelfde jaar vallen. De aanvraag en het werk gebeurt bijvoorbeeld in 2019, maar de opbrengst volgt in 2020. Bij grote projecten (zoals ontgrondingen) kunnen daar zelfs meerdere jaren tussen zitten.

Nazorg stortplaatsen Gelderland

Op grond van de Wet milieubeheer zijn provincies verantwoordelijk voor de eeuwigdurende nazorg van stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 afval is gestort. Om de kosten hiervan te kunnen dekken, leggen we een heffing op aan de exploitanten van de nog niet gesloten stortplaatsen. Deze heffing baseren wij op het bedrag dat nodig is om de eeuwigdurende nazorg te kunnen betalen (doelvermogen). De verkregen middelen storten we direct in het

Fonds Nazorg Stortplaatsen Gelderland. Dit fonds is een aparte rechtspersoon en heeft een openbare (meerjaren)begroting en jaarrekening. Daarin wordt onder meer ingegaan op het benodigd doelvermogen en de ontwikkeling van het tarief. Deze documenten en de hoogte van het tarief worden vastgesteld door uw Staten. Omdat wij de nazorgheffing opleggen, vermelden we deze heffing hier. Maar de nazorgheffing heeft geen gevolgen voor de provinciale begroting. Daarom staat in de tabel Opbrengsten provinciale heffingen bij Nazorgheffing stortplaatsen Gelderland 'niet van toepassing'.

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de belangrijkste belasting van de provincie, de opcenten motorrijtuigenbelasting, biedt de wet geen mogelijkheid een kwijtscheldingsbeleid te voeren. Gelet op de aard van de dienstverlening is provinciaal beleid dat voor de overige provinciale belastingen ook geen kwijtschelding wordt verleend.

Lastendruk

De belastingdruk van de provincie wordt vooral veroorzaakt door de heffing van de opcenten motorrijtuigenbelasting. De jaarlijkse last voor een bezitter van een auto is weergegeven in de volgende tabel. Hierin zijn als voorbeeld voor drie verschillende gewichtsklassen de opcenten weergegeven. Naast deze drie genoemde klassen zijn er (per 100 kg) nog meer gewichtsklassen.

Opcentenheffing categorieën auto's

Gewichtscategorie	2017	2018	2019
951 kg tot en met 1050 kg	€ 164	€ 164	€164
1151 kg tot en met 1250 kg	€ 247	€ 247	€247
2251 kg tot en met 2350 kg	€ 709	€ 709	€709

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Begroting Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing behandelen we de volgende onderdelen:

- het risicomanagement binnen de provincie Gelderland
- de risico's ten laste van de weerstandscapaciteit
- de belangrijkste veranderingen vergeleken met de vorige rapportage
- de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit
- het weerstandsvermogen van de provincie
- kengetallen.

Risicomanagement binnen de provincie Gelderland

De doelstelling van het risicomanagement binnen de provincie Gelderland is:

De provincie voert een actief risicomanagementbeleid dat is geïntegreerd in de reguliere besluitvormingsprocessen en in de bedrijfsvoering van de provinciale organisatie en gaat hierbij uit van 'verantwoord risico nemen'.

Dit uitgangspunt voor risicomanagement is vastgelegd in de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (PS2017-661) die uw Staten op 13 december 2017 hebben vastgesteld.

Wij voeren twee keer per jaar (voor de Begroting en de Jaarstukken) een risico-inventarisatie uit om de belangrijkste risico's in beeld te brengen. De geïnventariseerde risico's vormen het risicoprofiel van belangrijke of 'materiële' risico's van de provincie. Met belangrijke of 'materiële' risico's doelen we op risico's die potentieel omvangrijke financiële of bestuurlijke gevolgen hebben of niet geheel te managen of op te vangen zijn binnen het organisatieonderdeel waar ze zich voordoen. Het risicoprofiel vormt de basis voor de inschatting voor welke risico's de provincie geen specifieke financiële voorziening heeft getroffen. Deze risico's dienen we op te vangen met de beschikbare weerstandscapaciteit: de beschikbare middelen van de provincie om de financiële gevolgen van risico's op te vangen. Het vermogen van de provincie om de financiële gevolgen van de risico's op te vangen, die niet met een specifieke voorziening zijn ondervangen, wordt aangeduid als het weerstandsvermogen.

Om een beeld te krijgen van het weerstandsvermogen van de provincie, is het noodzakelijk om inzicht te hebben in:

- de risico's die de provincie loopt en de mogelijke financiële gevolgen van de risico's;
- de wijze waarop de provincie de gevolgen opvangt;
- de beschikbare middelen om de risico's op te kunnen vangen die niet met een specifieke voorziening zijn afgedekt.

Het weerstandsvermogen is dus de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de omvang van de risicoportefeuille die hieruit gedekt moet worden. Zoals in de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (PS2017-661) is vastgelegd, dient het weerstandsvermogen een ratio te hebben groter of gelijk aan 1.

Risico's ten laste van de weerstandscapaciteit

Voor de Jaarrekening 2019 is het risicoprofiel geactualiseerd. Hierbij zijn diverse risico's naar voren gekomen, waarvan een deel uiteindelijk gevolgen kan hebben voor de weerstandscapaciteit. In onderstaande tabel zijn de risico's die ten laste komen van het weerstandsvermogen opgenomen, inclusief een inschatting van de kans van optreden en een mogelijk financieel gevolg.

Risico's inclusief kans en financieel gevolg

Nr	Risico	Kans van optreden	Maximaal financieel gevolg	Invloed op weerstandsvermogen
1	Faillissement financiële instellingen waarvan de provincie obligaties heeft	4%	max. €35.000.000	57,03%
2	Kantoorgebouw van de provincie Gelderland (Gelders Huis)	5%	max. €7.500.000	15,64%
3	Terugvordering egalisatiereserve boekjaarsubsidies	50%	max. € 823.774	11,79%
4	Faillissement opdrachtnemer concessie OV	5%	max. €3.400.000	10,08%
5	Datalekken vertrouwelijke of privacygevoelige informatie	10%	max. €1.000.000	4,31%
6	Faillissement van zorginstelling waarvoor de provincie garant staat	10%	max. €227.000	1,03%
7	Nadeelcompensatie derden door het Giro evenement	5%	max. €50.000	0,11%

De risico's met betrekking tot de opbrengsten motorrijtuigenbelasting en de ontvangsten uit het Provinciefonds nemen we niet op in bovenstaande tabel. De wijzigingen in de opbrengsten verwerken we in de Perspectiefnota en de Begroting onder de Financiële ruimte (structurele ruimte). Hieronder lichten wij de risico's toe, die zijn opgenomen in bovenstaande tabel en bepalend zijn voor de benodigde weerstandscapaciteit.

1. Faillissement financiële instellingen waarvan de provincie obligaties heeft

Het beleggingsbeleid is gebaseerd op de wettelijke regelgeving, in dit geval de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO). Dit is vastgelegd in het Treasury statuut 2019 (PS2019-530). Een financiële instelling, waarvan de provincie obligaties heeft, kan failliet gaan, waardoor de waarde van de uitgegeven obligaties nihil wordt. De kans dat dit gebeurt, is klein omdat we uitsluitend 'senior' obligaties (obligaties met extra zekerheden, bijvoorbeeld een onderpand) hebben aangekocht van triple A- of double A-financiële instellingen die gevestigd zijn in triple A-landen (op het moment van aankoop). Daarnaast is een faillissement van een AAA- of AA-land nagenoeg uitgesloten. De omvang van de maximale schade wordt beperkt vanwege de gespreide beleggingsportefeuille. Door alleen te beleggen in euro's, zijn valutarisico's uitgesloten. De inschatting van het maximale gevolg is gebaseerd op het failliet van één financiële instelling, waarin het maximum van 2,5% van het belegde vermogen ook daadwerkelijk is belegd en 50% van het belegd vermogen van de betreffende bankinstelling wordt terugontvangen na het faillissement. Het hier berekende risico houdt verband met de omvang van onze portefeuille. De komende jaren neemt dit risico af, omdat steeds meer middelen onder het regime van schatkistbankieren zullen gaan vallen. In 2024 verloopt de laatste obligatie van een financiële instelling. Daarna zal dit risico vervallen.

2. Kantoorgebouw van de provincie (Gelders Huis)

Een grote calamiteit in het Gelders Huis (bijvoorbeeld een explosie of brand) kan leiden tot (gedeeltelijk) materieel verlies en langdurig verlies van beschikbaarheid van het gebouw. Daarnaast kan het gevolgen hebben voor derden. De kans dat dit gebeurt achten wij gering, gezien alle getroffen veiligheidsmaatregelen.

3. Terugvordering egalisatiereserve boekjaarsubsidies

Instellingen die boekjaarsubsidies ontvangen, zijn verplicht om een egalisatiereserve aan te houden. De resultaten van de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten, worden naar de egalisatiereserve geboekt. Ook kunnen instellingen, nadat wij daarvoor toestemming hebben gegeven, bestemmingsreserves vormen met subsidiegelden. De hoogte van de onbestede subsidiegelden is gemaximeerd op 10% van de boekjaarsubsidie. Bij

overschrijding van dit maximum wordt het meerdere ingevorderd. Bij beëindiging van de boekjaarsubsidie worden de onbestede subsidiegelden, die aanwezig zijn in de egalisatiereserve en de bestemmingsreserves, ingevorderd. Enkele instellingen hebben hier bezwaar en beroep tegen aangetekend. In januari 2020 heeft de rechter uitspraak gedaan in deze zaak in het nadeel van de provincie. Dit betekent dat we in de ingevorderde egalisatiereserve van € 823.774 hebben terugbetaald aan de instelling. Deze betaling is conform BBV verwerkt in de lasten van deze Jaarstukken (begrotingsonderdeel Algemene dekkingsmiddelen). De provincie gaat nog wel in hoger beroep op deze uitspraak. Afhankelijk van de uitspraak in dit hoger beroep kunnen we deze gelden nog terugontvangen.

In de actualisatie van het risicoprofiel in de Begroting 2021 wordt deze terugbetaling verwerkt en komt dit risico te vervallen.

4. Faillissement opdrachtnemer concessie OV

Een concessie voor het openbaar vervoer is een pakket van lijnen en/of andere vervoersdiensten die de provincie onder bepaalde voorwaarden exclusief aan een vervoerder toekent. Bij het ontwikkelen van verschillende scenario's voor de omgang met een faillissement van een opdrachtnemer concessie OV, zijn de kosten van de gevolgen in kaart gebracht. De kans op een maximaal financieel gevolg is daarop gebaseerd. Het risico is gelijk gebleven ten opzichte van voorgaande jaren. Stabiele partijen voeren het vervoer uit en de individuele kavels zijn niet groter geworden. De gevolgschatting blijft gebaseerd op het faillissement van een van de partijen. Een gelijktijdig (of vrijwel gelijktijdig) faillissement van meerdere partijen is vrijwel uitgesloten.

5. Datalekken vertrouwelijke en privacygevoelige informatie

Op basis van de Meldplicht Datalekken zijn organisaties, die privacygevoelige gegevens opslaan en/of verwerken, verplicht om een datalek bij de Autoriteit Persoonsgegevens te melden. Het begrip datalek is hierbij breed gedefinieerd. Voorbeelden van een datalek zijn onder andere een verloren USB-stick, een hacker die databestanden steelt, een e-mail met privacygevoelige gegevens die verstuurd is naar een onjuiste persoon en software die gebruikt wordt om computersystemen te verstoren, gevoelige informatie te verzamelen of toegang te krijgen tot een computersysteem dat persoonsgegevens aantast. Het niet melden van dergelijke incidenten, het niet of onvoldoende inlichten van betrokkenen of het onvoldoende zorgvuldig beveiligen van en omgaan met privacygevoelige informatie, kan naast eventuele schadeclaims van derden, ook leiden tot boetes van de toezichthouder. Sinds mei 2018 is de Nederlandse wetgeving vervangen door Europese regelgeving. Deze stelt nog strengere eisen en maakt het mogelijk om boetes op te leggen tot maximaal € 20 miljoen. De inschatting van de impact is nog lastig, omdat het onderwerp relatief nieuw is en wij (nog) niet terug kunnen vallen op praktijkervaringen. Wij hebben de nodige maatregelen en acties geïnitieerd om te voldoen aan de nieuwe Europese regelgeving.

6. Faillissement van zorginstelling waarvoor de provincie garant staat

Eind 2019 staat de provincie nog garant voor één lening aan één instelling ter waarde van ongeveer € 227.000. Het bedrag van deze gewaarborgde geldlening heeft betrekking op de lening die tot medio jaren tachtig is afgesloten ter financiering van intramurale gezondheidsvoorzieningen (zorg geboden binnen de instelling gedurende een onafgebroken periode van langer dan 24 uur). Het bedrag van deze garantieverlening daalt als gevolg van aflossing door de zorginstelling. In het jaar 2024 loopt deze laatste garantieverlening af. We verstrekken geen nieuwe garanties meer.

7. Nadeelcompensatie derden door het Giro-evenement

In lijn met de Kadernota risicomanagement komen claims doorgaans voor rekening van het betreffende thema waarbinnen ze zich voordoen. Voor het Giro-evenement bestaat geen thema meer en komen claims ten laste van de weerstandscapaciteit. De nadeelcompensatieregeling, en daarmee ook dit risico, loopt tot eind 2021. Gezien de tijd die verstreken is sinds het evenement, is de inschatting van de omvang van dit risico inmiddels bijgesteld.

Belangrijkste veranderingen vergeleken met de vorige rapportage

Ten opzichte van de vorige rapportage hebben zich de volgende veranderingen voorgedaan in de inventarisatie van risico's die van invloed kunnen zijn op de weerstandscapaciteit:

1. Terugvordering egalisatiereserve boekjaarsubsidie

Aan de hand van de ontwikkelingen rondom de lopende bezwaren is de omvang van dit risico verlaagd.

2. Faillissement van zorginstellingen waarvoor de provincie garant staat

De omvang van dit risico is aangepast in lijn met de afname van het aantal instellingen waarvoor de provincie garant staat.

3. Diverse potentiële claims

Na heroverweging en in lijn met het risicomanagementbeleid, is besloten om een aantal potentiële claims onder te brengen bij de ambitie of het thema waar het onder valt. Het risico van nadeelcompensatie als gevolg van de Giro komt nog wel ten laste van de weerstandscapaciteit, omdat dit niet onder een ambitie of thema valt.

4. Naleving processen Bibob

Vanwege de grote zorgvuldigheid en ingebouwde beheersmaatregelen, achten we de Bibob-processen als afdoende beheerst. We zien hier momenteel geen significant risico.

COVID-19

De uitbraak van COVID-19 (Corona) heeft een enorme impact op ons allemaal. Hier staan we in deze Jaarstukken bij de Gebeurtenissen na balansdatum binnen de Balans uitgebreid bij stil. Deze turbulente tijden brengen ook risico's met zich mee. De wereld om ons heen is in een korte tijd veranderd en het verdere verloop van deze crisis is op dit moment nog onzeker. Dit betekent dat het financiële effect van deze risico's nu niet in te schatten is. We houden uiteraard de ontwikkeling scherp in de gaten en reageren daar waar nodig direct op risico's voor onszelf en onze partners. De huidige risico's en maatregelen zijn uitgebreid beschreven in het onderdeel Gebeurtenissen na balansdatum.

Beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

Direct beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit in	Direct beschikbaar
Algemene reserve	5.000.000
Onvoorziene uitgaven	50.000
Totaal direct beschikbare weerstandscapaciteit	5.050.000
bedragen in €	

Middelen die hiervoor niet in aanmerking komen zijn bijvoorbeeld:

- het stamkapitaal

Besloten is dat dit in stand blijft en dat de behaalde rendementen over het stamkapitaal worden geïnvesteerd in Gelderland. Daarom beschouwen we het stamkapitaal en rendementen daarop niet als beschikbare weerstandscapaciteit.

- de resterende belastingcapaciteit

In het Coalitieakkoord 2019-2023 Samen voor Gelderland is besloten dat, op de inflatiecorrectie na, geen verhoging plaatsvindt van de motorrijtuigenbelasting.

De weerstandscapaciteit is bedoeld om de financiële gevolgen van risico's op te vangen en de doelrealisatie van de provincie daarbij zoveel mogelijk te beschermen. Voor veel risico's hebben we een financiële voorziening, zoals:

- een gereserveerde post en/of reserve binnen projecten en/of ambities;
- een voorziening (gevormd om een specifiek risico af te dekken);
- een aanwezige verzekering.

In deze tabel is bij verschillende zekerheidsniveaus de benodigde weerstandscapaciteit gegeven.

Bedragen benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages

Zekerheidspercentage	Benodigde weerstandscapaciteit
10%	€38.268
25%	€95.669
50%	€191.338
75%	€519.418
80%	€635.004
90%	€2.375.547
95%	€5.220.395
99%	€26.860.431
bedragen in €	

Deze tabel laat zien dat de benodigde weerstandscapaciteit na 90% zekerheid relatief snel stijgt. De keuze voor het zekerheidsniveau is een beleidskeuze van de organisatie. Wij hanteren als bestendige gedraglijn een zekerheidsniveau van 90%.

Deze uitkomsten tonen aan dat we bij een zekerheidspercentage van 90% een weerstandscapaciteit nodig hebben van € 2.375.547. Dit bedrag is statistisch gezien afdoende om negen van de tien jaar de risico's die onder de weerstandscapaciteit vallen, te financieren. Eens per tien jaar zullen er, statistisch gezien, onvoldoende middelen beschikbaar zijn binnen de weerstandscapaciteit. In dat geval moeten we aanvullende middelen zoeken om de schadelast te dragen. Wij maken geen onderscheid tussen incidentele en structurele risico's, omdat de langetermijnvloed van structurele risico's (bijvoorbeeld de komende drie of vijf jaar) na het eerste jaar binnen de Begroting opgevangen moet worden. Hiermee hebben zowel incidentele als structurele risico's alleen invloed op de benodigde weerstandscapaciteit in het eerste jaar (het jaar waarin de gebeurtenis met het financiële gevolg zich heeft voorgedaan).

Bij de actualisatie van het algehele risicoprofiel zijn de risico's meegenomen die mogelijk ten laste komen van de weerstandscapaciteit. Voor deze risico's is een inschatting gemaakt van de kans van optreden en het mogelijke maximale financiële gevolg van het risico. We maken gebruik van een kansberekeningsmethode waarmee een onderbouwde inschatting wordt gemaakt van de impact van de risico's ten behoeve van de benodigde

weerstandscapaciteit. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat niet alle risico's gelijktijdig optreden en dat deze niet altijd voor de maximale schadelast zorgen.

Weerstandsvermogen van de provincie

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare financiële middelen (beschikbare weerstandscapaciteit) en de omvang van de niet op andere wijze ondervangen risico's (benodigde weerstandscapaciteit).

Eind 2019 was de situatie als volgt:

- Totaal (direct) beschikbare weerstandscapaciteit: € 5.050.000.
- Totaal (direct) benodigde weerstandscapaciteit (90%): € 2.375.547.
- Het weerstandsvermogen van de provincie, uitgedrukt in een ratio: $\text{€ } 5.050.000 \div \text{€ } 2.375.547 = 1,41$.

De berekende ratio betekent dat bij een juiste inschatting van de financiële gevolgen van de risico's, de uitvoering van het beleid (going concern) financieel gezien geen gevaar loopt. Een hogere ratio betekent dat meer middelen worden geblokkeerd, dan voor de dekking van risico's noodzakelijk is. In de Kadernota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (PS2017-661) is daarom bepaald dat bij een ratio hoger dan 1 middelen kunnen vrijvallen. Deze vrijval nemen we mee in de integrale afweging in het kader van de Perspectiefnota 2021. Bovendien bepaalt de Kadernota dat bij een ratio lager dan 1 aanvullende middelen worden aangewezen bij de Jaarstukken, om de ratio weer op 1 te brengen.

Kengetallen

Provincies hebben de verplichting om in de paragraaf Weerstandsvermogen een aantal kengetallen op te nemen met betrekking tot de financiële positie. Hieronder zijn deze kengetallen in tabelvorm opgenomen en toegelicht.

Kengetallen financiële positie

Kengetal	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
----------	---------------	----------------	---------------

Netto schuldquote	-/-618%	-/-656%	-/-580%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-/-230%	-/-248%	-/-265%
Solvabiliteit	95%	95%	96%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Structurele exploitatieruimte	-/-0,8%	0,47%	-/-0,65%
Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar ervoor	111%	111%	111%

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rente en de aflossingen op de exploitatie. Omdat de schulden zeer gering zijn en we daarnaast over veel eigen financieringsmiddelen beschikken, leidt de berekening tot een negatief kengetal. Dit betekent dat rente en aflossing van de schulden onze exploitatie niet noemenswaardig belasten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, geven we de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier is duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast (zie artikel 36 lid b en c van het BBV). De afwijking met het vorige kengetal laat zien dat een substantieel bedrag is doorgeleend.

Solvabiliteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan: het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Gelet op de omvang van het eigen vermogen zijn wij ruimschoots in staat om aan onze financiële verplichtingen te voldoen.

Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de grondvoorraden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Aangezien wij geen grond exploiteren voor de bouw van onroerende zaken kunnen voor dit onderdeel geen kengetallen worden opgenomen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de Begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering (Provinciefonds) en eigen belastinginkomsten. Structurele lasten zijn bijvoorbeeld personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Zie ook de toelichting in de grondslagen van het onderdeel Jaarrekening. De Provinciewet bepaalt dat uw Staten ervoor moeten zorgen dat de Begroting structureel en reël in evenwicht is. Hiervan kan worden afgeweken als aannemelijk is dat het structureel en reël evenwicht in de Begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal komen.

Aantal opcenten ten opzichte van landelijk gemiddelde in jaar ervoor

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal aantal te heffen opcenten zoals door het Rijk bepaald. Geen van de provincies maakt gebruik van dit maximale tarief. De ruimte die provincies hebben, wordt vaak gerelateerd aan de tarieven die andere provincies hanteren. De belastingcapaciteit van provincies wordt daarom berekend door het aantal opcenten in jaar t te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 en dit uit te drukken in een percentage. Het (ongewogen) landelijk gemiddelde van het aantal opcenten in 2019 bedroeg 81,37.

Oordeel financiële positie op basis van alle kengetallen

Onze financiële positie is op basis van deze kengetallen als robuust aan te merken. De kengetallen maken duidelijk dat we zowel aan de lopende als toekomstige verplichtingen ruimschoots kunnen voldoen. Van belang voor dit oordeel is dat de structurele lasten op termijn gedekt worden door structurele baten, waarbij de omvang van het beschikbare eigen vermogen nadrukkelijk een rol speelt.

Onderhoud kapitaalgoederen

Begroting Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen informeren we u over het onderhoud van de volgende kapitaalgoederen:

- wegen;
- water;
- groen;
- gebouwen.

De BBV schrijft ook voor dat wij uw Staten informeren over het onderhoud van riolering. Omdat de provincie Gelderland geen rioleringswerken in eigendom of in onderhoud heeft, ontbreekt dit onderwerp in deze paragraaf.

Onderhoud van wegen en andere infrastructurele werken

Algemeen

We beheren en onderhouden ruim 1.150 kilometer provinciale wegen, 1.110 kilometer fietspaden en 165 kilometer parallelwegen (hierna noemen we deze samen 'wegen'). Dit deels zeer intensief gebruikte infrastructuurnetwerk vormt een belangrijke schakel in ons hele wegennet. Ook vormt het de verbinding met de omliggende provincies en met Duitsland. Deze wegen worden dagelijks gebruikt voor woon-werkverkeer, recreatieverkeer, goederenvervoer en hulpdiensten. Ze hebben daardoor een grote maatschappelijke waarde. Om deze waarde nu en in de toekomst te borgen, is het nodig dat wij de provinciale wegen op een verantwoorde en duurzame wijze beheren en onderhouden.

Beleidskader

In de nota Infrastructurele kapitaalgoederen (PS2016-600) zijn de financiële en inhoudelijke kwalitatieve kaders voor het beheer van Gelderse provinciale wegen uitgewerkt. Het kwalitatieve kader 'sober en doelmatig' voor provinciale wegen met het hierop gebaseerde onderhoudsplan en bijbehorende kosten, zijn via de nota in 2016 door uw Staten vastgesteld. Vanaf 2018 zijn de structureel beschikbare middelen voor het beheer en onderhoud van de provinciale wegen via de Midterm review (PS2017-272) in overeenstemming gebracht met de benodigde kosten. Het onderhoudsplan in de nota geldt voor de periode

2017–2020. Het onderhoud van wegen met bijbehorende ramingen 2019 is gebaseerd op beleidskader, zoals is vastgesteld in de nota.

Met de nota voldoen we aan de richtlijnen van onze toezichthouder, de minister van Binnenlandse Zaken, ten aanzien van de verantwoording van het onderhoud van kapitaalgoederen.

Kwaliteitskader

Het uitgangspunt voor het huidige kwaliteitsniveau voor het beheer en onderhoud is 'sober en doelmatig'. In de nota Infrastructurele Kapitaalgoederen is dit kwaliteitsniveau ook de basis voor het wegbeheer voor de toekomst. Met dit kwaliteitsniveau wordt voldaan aan de minimale landelijke technische richtlijnen, het wettelijk minimum voor wegbeheer en komt er geen achterstallig onderhoud voor. Door voorkoming van achterstallig onderhoud vermijden we onnodige extra kosten, borgen we de veiligheid voor de weggebruiker en de omgeving, en borgen we de beschikbaarheid van onze wegen.

Het niveau 'sober en doelmatig' geldt voor de onderhoudstoestand van het hele wegennet en de bijbehorende beheeractiviteiten. De onderhoudstoestand heeft betrekking op de fysieke beheerobjecten wegverhardingen, civieltechnische kunstwerken, groen, elektrotechnische installaties en wegelementen. De bijbehorende beheeractiviteiten betreffen assetgebruik, bedrijfsvoering, strategie en informatievoorziening.

We baseren ons bij het vaststellen van de technische kwaliteit van de wegen en de daartoe behorende infrastructurele objecten op de landelijke norm NEN 2767 Conditie meting. Hierin worden de volgende conditiescores gehanteerd:

1. uitstekende conditie, incidenteel geringe gebreken;
2. goede conditie, incidenteel beginnende veroudering;
3. redelijke conditie, plaatselijk zichtbare veroudering, functievervulling niet in gevaar;
4. matige conditie, functievervulling incidenteel in gevaar;
5. slechte conditie, de veroudering is onomkeerbaar;
6. zeer slechte conditie, technisch rijp voor sloop.

Om aan het beoogde kwaliteitsniveau te blijven voldoen, is een score 6 niet toegestaan. Onderhoudsmaatregelen kunnen het beste uitgevoerd worden op het moment dat conditiescore 4 is bereikt. Naast de eerder genoemde nota is het Functioneel Kader Wegennet (PS2017-344) een richtinggevend kader voor deze werkzaamheden.

Beheer

Het beheer en onderhoud van provinciale wegen vormt onderdeel van Ambitie 5 Economie en mobiliteit. Hierin zijn de beheerwerkzaamheden onderverdeeld in:

- assetbeheer. Hieronder vallen de werkzaamheden aan de eerdergenoemde fysieke beheerobjecten in onze infrastructuur;
- assetgebruik. Dit betreffen werkzaamheden als gladheidsbestrijding, afhandeling calamiteiten en verkeerskundig beheer;
- overige beheertaken. Denk hierbij aan beheertaken zoals bedrijfsvoering, strategie en informatievoorziening.

De planmatige programmering en realisatie van deze activiteiten vindt plaats via:

- instandhouding. Dit betreft grootschalig onderhoud aan ons wegennet, voornamelijk assetbeheer;
- (dagelijks) beheer en klein onderhoud aan ons wegennet. Denk hierbij aan assetgebruik, overige beheertaken en deels assetbeheer.

Bij de programmering van de beheeractiviteiten en onderhoudsmaatregelen zijn duurzaamheidsaspecten structureel ingebed.

Instandhouding

Door de invoering van assetmanagement worden de grotere onderhoudswerkzaamheden aan het wegennet sinds 2010 zoveel mogelijk integraal met andere wegwerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt via trajectprogrammering. Hiermee wordt overlast voor de weggebruiker en omgeving beperkt en de efficiëntie vergroot. Deze onderhoudsactiviteiten zijn opgenomen in Ambitie 5 Economie en mobiliteit, thema Beheer en onderhoud bestaande netwerken.

Dagelijks beheer en klein onderhoud

Het dagelijks en klein onderhoud is bedoeld om de veiligheid en beschikbaarheid van de wegen optimaal te houden. Deze onderhoudsactiviteiten, zoals het maaien van bermen en het onderhouden van wegelementen, worden jaarlijks vastgesteld en uitgevoerd. Onder de beheeractiviteiten vallen ook de inspecties van het provinciale wegennet voor de veiligheid van de weggebruiker en de programmering van het onderhoud aan onze kapitaalgoederen. Overige aanvullende werkzaamheden en taken zoals incidentmanagement, gladheidsbestrijding en verkeersmanagement vallen hier ook onder. Ook deze onderhoudsactiviteiten zijn opgenomen in Ambitie 5 Economie en mobiliteit, thema Beheer en onderhoud bestaande netwerken.

Wat hebben we gerealiseerd?

Kwaliteit

Het vastgestelde kwaliteitsniveau van de provinciale wegen in Gelderland is 'sober en doelmatig'. Het uitgangspunt bij de programmering van onderhoud aan de provinciale wegen is dat de kwalitatieve ondergrens ('sober en doelmatig') niet wordt overschreden, waardoor goed en veilig gebruik van de wegeninfrastructuur is geborgd en de onderhoudsmaatregel het meest efficiënt is. Hierbij zijn het wettelijk kader en de landelijke richtlijnen (CROW) van toepassing. De kwaliteit van de provinciale wegen in Gelderland was in 2019:

Kwaliteitsniveau	Verhardingen en kunstwerken
Goed	85 %
Matig	9 %
Slecht	6 %

Ten opzichte van 2018 is het aandeel 'Slecht' gestegen met 1 %. De kwaliteitsverdeling valt binnen de vastgestelde bandbreedte voor het kwaliteitsniveau 'sober en doelmatig'.

Programma

In 2019 is volgens de trajectprogrammering groot onderhoud uitgevoerd op 23 trajecten. Hiervan waren 9 trajecten in 2019 geprogrammeerd. 14 van de 23 trajecten waren in voorgaande jaren geprogrammeerd, maar konden door een onvoorzien lange voorbereidingstijd of door procedures niet in het jaar van programmering worden gerealiseerd. We hebben in 2019 onder andere onderhoudswerkzaamheden verricht op de N325 en A325 tussen de knooppunten Velperbroek en Ressen. In de zomerperiode is op deze weg het groot onderhoud aan de rijbaan uitgevoerd en is de geleiderail grotendeels op duurzame wijze vernieuwd. Daarnaast is groot onderhoud aan de rijbaan uitgevoerd op de N796. Hierbij is vanuit het oogpunt van circulariteit een zeer grote mate van hergebruik op locatie van het asfalt gerealiseerd.

Op de trajecten hebben we onderhoud verricht aan onder andere:

	Geprogrammeerd	Gerealiseerd	In voorbereiding
Rijbaan (kilometer)	90 (2019) + 46 (uit andere jaren)	51 (2019) + 34 (uit andere jaren)	51
Civieltechnische kunstwerken (aantal)	67 (2019) + 19 (uit andere jaren)	8 (2019) + 7 (uit andere jaren)	71
Verkeersregelinstanties	10 (2019) + 9 (uit andere jaren)	3 (2019) + 9 (uit andere jaren)	7

Daarnaast is in 2019 het dagelijks beheer en klein onderhoud geprogrammeerd. Dit is geheel volgens plan gerealiseerd.

Financiële verantwoording

In de nota Infrastructurele Kapitaalgoederen zijn de benodigde kosten voor het wegbeheer in meerjarig perspectief opgenomen. Dit overzicht is op basis van de werkelijk gemaakte kosten in 2019 geactualiseerd en hieronder weergegeven.

Financiële verantwoording Beheer & Onderhoud 2019

	2019
Instandhouding (groot onderhoud)	€36.265
Dagelijks beheer en klein onderhoud	€22.742
Totaal	€ 59.011
bedragen x € 1.000	

Onderhoud van dijken en watergangen

Het beheer en het onderhoud van dijken en watergangen is opgedragen aan de waterschappen. De waterschappen dekken deze lasten zelf. Het vaarwegbeheer op de Linge en Oude IJssel is wel onze taak voor zover het beroepsscheepsvaart betreft. Het beheer is door een verordening opgedragen aan twee waterschappen en de gemaakte kosten worden door ons vergoed. Onze taken met betrekking tot het beheer en onderhoud van de watergangen door beroepsscheepsvaart, zijn in deze Jaarstukken opgenomen in Ambitie 2 Duurzaam, onderdeel Water.

Onderhoud van groen

Groen langs wegen

In de groenvoorziening langs provinciale wegen worden onderscheiden: bomen, beplantingen, bermen en bermsloten. Het onderhoud hiervan maakt integraal onderdeel uit van het onderhoud van onze wegen.

Overig groen

Voor het beheer van provinciale bezittingen binnen het Gelders Natuur Netwerk (GNN) hebben we afspraken gemaakt met derden. Een deel van de nog niet ingerichte gronden, die liggen binnen het GNN, zijn uitgegeven aan agrariërs met een eenjarig pachtcontract met beperkingen zoals niet bemesten en late

maaidatum. Dit is in afwachting van de start van de uitvoering van de natuurinrichting op die gronden. Andere niet ingerichte gronden binnen het GNN zijn voor langere duur, tot maximaal vijf jaar, in pacht uitgegeven aan biologische boeren. Dit gaat om gronden waarvoor de natuurinrichting pas na een aantal jaar van start gaat.

De provinciale natuurgronden hebben we in beheer gegeven aan aangrenzende eigenaren of beheerders, dan wel een aannemersbedrijf. Zij beheren de gronden volgens de natuurdoelstellingen van ons natuurbeheerplan. In 2019 zijn 330 hectare natuurgronden openbaar verkocht met de verplichting de natuurinrichting in stand te houden en de gronden te beheren volgens de natuurdoelstellingen van ons natuurbeheerplan.

Onderhoud van provinciale gebouwen

Complex Huis der Provincie, Arnhem

Het onderhoud van het complex Huis der Provincie maakt deel uit van een 20 jarige DBMO overeenkomst. Voor het onderhoud en de gecontracteerde diensten betalen we jaarlijks een beschikbaarheidsvergoeding. Deze vergoeding is gebaseerd op prestatieafspraken, waarbij voor het onderhoud is ingezet op conditieniveau 3 = voldoende (conform de NEN 2767). Het onderhoud en de gecontracteerde diensten maken deel uit van begrotingsonderdeel Mens en middelen.

Prinsenhof A, Arnhem

In samenwerking met de gemeente Arnhem en Rijksvastgoedbedrijf hebben we de herbestemming van Prinsenhof A voorbereid. In 2019 hebben we, in afwachting op besluit herbestemming (verkoop of sloop), voor het pand leegstandsbeheer (anti kraak) uitgevoerd. De nadruk ligt daarbij op het behouden van de (kwaliteits)waarde van het gebouw en de directe omgeving. Het leegstandsbeheer maakt onderdeel uit van begrotingsonderdeel Mens en middelen.

Districtskantoren en steunpunten

Voor de (bedrijfs)huisvesting van het wegenbeheer, districtskantoren en steunpunten, hebben we in 2019 het reguliere onderhoud uitgevoerd. Daarnaast hebben we de eerste verbeteringen in het kader van de duurzaamheid gerealiseerd. Het onderhoud maakt onderdeel uit van Ambitie 5 Economie en mobiliteit.

Museum Kam, Nijmegen

De werkzaamheden aan het monumentale pand Museum Kam – Nijmegen stonden in 2019 vooral in het teken van de verdere voorbereiding van een grondige restauratie en renovatie. De verwachting is dat de feitelijke uitvoering in 2020 zal gaan starten. Het reguliere onderhoud van dit pand maakt onderdeel uit van de ambitie 3 Natuur en cultuur.

Duurzaamheid

In het klimaatplan Code Groen was er ook in 2019 volop aandacht voor de kapitaalgoederen. Het onderhoud krijgt meer en meer een duurzaamheidskader om bij te dragen aan de reductie van CO₂ en energie. De noodzakelijke investeringen en verbeteringen zullen, zoveel als mogelijk, op het reguliere onderhoud worden afgestemd om desinvesteringen maximaal te voorkomen.

Financiering

Begroting Financiering

Deze paragraaf gaat over het beheer van de financiële middelen en de manier waarop we regelen dat we op tijd kunnen beschikken over de benodigde liquide middelen. Zo zijn we altijd in staat om aan onze betalingsverplichtingen te voldoen. Financiering omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de daaraan verbonden risico's.

Vanwege het wettelijk verplichte schatkistbankieren voor decentrale overheden, worden alle liquide middelen bij het ministerie van Financiën aangehouden in de vorm van een rekening courant. Daarnaast is het mogelijk schatkistdeposito's te plaatsen bij het ministerie. Ook bestaat de mogelijkheid leningen te verstrekken aan decentrale medeoverheden, waar we geen toezicht op uitoefenen. Het totaalbedrag aan leningen die aan decentrale overheden zijn verstrekt bedraagt ultimo 2019 € 105 miljoen.

Per 31 december 2019 kent het provinciale vermogen de volgende samenstelling:

Overzicht Vermogensbeheer - Treasury per 31 december 2019

	Vermogensbeheer	Treasury	Totaal
Obligatieportefeuille (nominaal)	1.140		1.140
Hybride kapitaalleningen BNG	199		199
Deposito's schatkistbankieren	683		683
Leningen aan decentrale overheden	105		105
Rekening courant schatkistbankieren/BNG	578	1.381	1.959
Subtotaal	2.705	1.381	4.086
Agio/disagio	16		16
Nog te ontvangen Vitens lening	3		3
Totaal	2.724	1.381	4.105
bedragen x € 1 miljoen			

Vermogensbeheer

Op het gebied van vermogensbeheer voeren we een solide beleid. We handelen defensief en risicomijdend. De uitvoering van het vermogensbeheer wordt in grote mate bepaald door de vastgestelde wet- en regelgeving zoals de Provinciewet, de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), ministeriële regelingen zoals de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo), de Regeling Schatkistbankieren en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarnaast zorgen de Financiële Verordening Gelderland en het Treasury Statuut 2019 voor de nodige inkadering. De middelen voor vermogensbeheer zijn ondergebracht in de Reserve Stamkapitaal.

Samenstelling provinciaal stamkapitaal per 31 december 2019

	31 december 2019
Ontvangsten uit verkoop aandelen NUON periode 2009 - 2015	4.428
Achtergestelde lening Vitens	26
Af: Uitnamen Coalitieakkoord 2010 - 2014 + Robuuste investeringsimpuls	-849
Af: Uitnamen Coalitieakkoord 2015 - 2019	-300
Af: Versnelde afschrijving activa	-231
Af: Uitnamen Coalitieakkoord 2019 - 2023	-350
Totaal provinciaal stamkapitaal	2.724
Bedragen x € 1 miljoen	

Ontwikkelingen beleggingsportefeuille in 2019

De provinciale beleggingsportefeuille bestaat uit obligaties van Europese landen en banken met de hoogste kredietwaardigheid. In 2019 is voor € 186,5 miljoen aan obligatieleningen aan het eind van de looptijd gekomen en daarmee vrijgevallen. Ook is de BNG-lening ad € 250 miljoen door de BNG afgelost. Deze vrijgevallen middelen zijn overgegaan naar het schatkistbankieren bij het Rijk. Vanwege de lage rentestanden zijn er in 2019 geen nieuwe schatkistdeposito's afgesloten. Wel zijn er in 2019 leningen aan decentrale overheden verstrekt voor een bedrag van € 60 miljoen, het totaal van dergelijke leningen bedraagt per 31 december 2019 € 105 miljoen.

Marktwaarde en nominale waarde van de beleggingsportefeuille

De **marktwaarde** van de beleggingsportefeuille, te weten de obligatieportefeuille (inclusief hybride kapitaalleningen BNG) van € 1.497,1 miljoen, de geplaatste schatkistdeposito's/rekening courant van € 1.261,8 miljoen en de verstrekte leningen aan decentrale overheden van € 105 miljoen, bedraagt per 31 december 2019 in totaal circa € 2.863,9 miljoen. De marktwaarde is hoger dan de nominale waarde omdat de rente tijdens de looptijd van de portefeuille is gedaald. De marktwaarde wordt op basis van dagkoersen bepaald en fluctueert met de actuele rentestand. Als de rente daalt, zal de marktwaarde van de portefeuille toenemen. Omgekeerd zal bij een stijgende rente de waarde van de portefeuille dalen. De marktwaarde is de waarde die men krijgt bij verkoop van een obligatie op een bepaalde dag. Gelet op ons 'buy-and-hold'-beleid wordt de beleggingsportefeuille in principe niet verkocht en is de marktwaarde van een beperkte relevantie.

De **nominale waarde** van de beleggingsportefeuille wordt bepaald door de aflossingsbedragen van de obligaties. De aflossing van een obligatie vindt plaats na afloop van de betreffende looptijd. De nominale waarde van de beleggingsportefeuille, de hierboven genoemde leningen aan de BNG, de geplaatste schatkistdeposito's/rekening courant en de leningen aan decentrale overheden, bedraagt per 31 december 2019 in totaal € 2.705,1 miljoen.

De marktwaarde van de huidige portefeuille is hoger dan de nominale waarde. Het verschil van circa € 158,9 miljoen zit volledig in de beleggingsportefeuille.

Rendement op beleggingsportefeuille

De rente-inkomsten uit vermogensbeheer over het jaar 2019 zijn verkregen uit de beleggingsportefeuille en schatkistbankieren. Het nettoresultaat is als volgt:

Inkomsten vermogensbeheer

Couponrente 2019	59,90
Rente op schatkistdeposito's	13,03
Rente op leningen aan decentrale overheden	0,77
Af: Afschrijving saldo agio/disagio	-3,93
Subtotaal	69,77
Rente 10 jarige lening ad € 250 miljoen (aflopend op 16 juli 2019)	5,59

Netto rente opbrengst uit vermogensbeheer	75,36
Bedragen x € 1 miljoen	

Voor de bepaling van het nettorendement wordt op de ontvangen couponrente op obligaties, de rente op schatkistdeposito's en de rente op leningen aan decentrale overheden, de afschrijving agio/disagio in mindering gebracht. Per saldo resteert een nettoresultaat over het jaar 2019 van € 69,77 miljoen op de beleggingsportefeuille. Samen met de behaalde rente op de onderhandse lening van € 250 miljoen aan de BNG, komen de totale netto rente-inkomsten uit vermogensbeheer op € 75,36 miljoen. Ten opzichte van het belegd vermogen uit vermogensbeheer van € 2.724 miljoen is dit een resultaat van 2,77%. Het rendement over het totaal vermogen (vermogensbeheer + treasury) bedraagt 1,84%. Naar verwachting zal het rendement in de komende periode vanwege het schatkistbankieren in combinatie met de huidige lage rentestand lager uitvallen.

Agio is het bedrag dat op basis van de netto contante waarde extra voor een obligatie wordt betaald, als de rentevergoeding van de betreffende obligatie hoger is dan de vigerende marktrente. Disagio is het bedrag dat op basis van de netto contante waarde minder voor een obligatie wordt betaald, als de rentevergoeding van betreffende obligatie lager is dan de vigerende marktrente.

Het saldo van agio en disagio wordt conform het BBV afgeschreven over de resterende looptijd.

Renteschema

Renteschema conform BBV

Berekening rente-resultaat				bedrag
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering		0,17	
b	De externe rentebaten (incl. afschrijving Agio/disagio)	-/-	<u>75,36</u>	
	Saldo rentelasten en rentebaten			-75,19
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-		
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0,17	
c3	De rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	—	

	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			-0,17
d1	Rente over eigen vermogen	+/+		
d2	Rente over voorzieningen	+/+		
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-		
f	Rente-resultaat op het taakveld Treasury			-75,36
Bedragen x € 1 miljoen				

Provinciale liquiditeiten (treasury)

Het tijdstip waarop daadwerkelijk betalingen plaatsvinden, ligt meestal enige tijd na het tijdstip waarop de middelen in de Begroting beschikbaar zijn gesteld. Dit komt onder meer doordat we te maken hebben met (langdurige) procedures, afspraken met andere partijen en acties van derden waarop we slechts beperkt invloed hebben. Voor grote wegenbouwprojecten moeten bijvoorbeeld voor de start middelen beschikbaar zijn gesteld, maar volgt de besteding (betaalmoment) op een later tijdstip. Deze middelen kunnen meestal niet langjarig worden weggezet en vallen daarmee onder treasury. Eind 2019 zijn de totale treasury-gelden van € 1.380,8 miljoen beschikbaar op rekening-courant schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. Gezien de huidige lage rentestand, bedraagt de rekening-courantrente bij de Nederlandse Staat 0%.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een norm die door het Rijk is ingesteld om te voorkomen dat lagere overheden te veel risico nemen door financieringsbehoefte met kortlopende middelen af te dekken. In de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (ministeriële regeling) is de kasgeldlimiet voor 2019 vastgesteld op 7% van de primaire begroting. Daarmee is onze kasgeldlimiet 7% van het begrotingstotaal van € 728,6 miljoen, zijnde € 51,0 miljoen. Per kwartaal wordt getoetst of deze norm wordt overschreden. In 2019 hebben we geen kortlopende leningen opgenomen. Er is daarom geen sprake geweest van overschrijding van deze norm.

In het kader van de wijziging in de Wet Ruddo zouden we de overzichten van de kasgeldlimiet per kwartaal moeten presenteren. Aangezien we in 2019 geen kortlopende leningen hebben opgenomen, geven deze overzichten geen nader inzicht. We hebben ze daarom niet opgenomen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft betrekking op de spreiding van de vaste schuld waarmee de financiële gevolgen van eventuele sterke renteschommelingen (bij herfinanciering) worden afgevlakt. De renterisiconorm is door de minister van Financiën vastgesteld op 20% van het primaire begrotingstotaal, met een minimumbedrag van € 2,5 miljoen. Ons begrotingstotaal voor 2019 was € 728,6 miljoen, dus onze renterisiconorm was voor 2019 € 145,7 miljoen.

Op de langlopende lening van € 3,0 miljoen ten behoeve van het Gelders Huis is in 2019 een bedrag van circa € 0,1 miljoen afgelost. Dit is onderdeel van de contractafspraken met de bouwer/beheerder van het pand. Omdat er voor de financiering van de aflossing van deze lening geen nieuwe lening(en) zijn aangetrokken, hebben we geen renterisico gelopen. Daarom is de conclusie dat de provincie in 2019 heeft voldaan aan de renterisiconorm.

De renterisiconorm in onderstaande tabel is berekend conform de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden (UFdo).

Rente-risiconorm

	31-12-2019	31-12-2018
Stand begroting	728,6	680,5
Door ministerie vastgesteld percentage	20%	20%
Renterisiconorm	145,7	136,1
Wijzigingen		
Renteherziening	0	0
Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	0	0
Aflossing	0,1	0,1
Herfinanciering (=laagste van nieuwe schuld en aflossing)	0	0
Totaal renterisico (=renteherziening + herfinanciering)	0	0
Ruimte onder de renterisiconorm	145,7	136,1
Overschrijding renterisiconorm	0	0
Bedragen x € 1 miljoen		

Uitstaande gelden

Het verstrekken van provinciale leningen aan instanties die de publieke taak dan wel het openbaar belang dienen, zoals Vitens en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting, is wettelijk toegestaan (Wet Fido) en als mogelijkheid opgenomen in de Financiële Verordening Gelderland 2019.

Het totaalbedrag aan uitstaande gelden bedroeg per 31 december 2019 € 22,6 miljoen. Hieronder is een specificatie van dit bedrag opgenomen:

geldnemer	einddatum lening	stand lening 31 december 2019
Vitens (conversie preferente aandelen in achtergestelde lening)	01-07-2021	3,5
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten; wonen, duurzaamheid	diverse	2,2
Indigo warmtenet	onbepaald	1,4
Glasvezel buitengebied	diverse	0,9
Betuwse Bloem	diverse	0,1
Groenfonds / lenen voor natuur	diverse	0,6
Rijkswaterstaat	01-01-2024	11,4
Lening Agrarisch collectief Achterhoek	31-12-2021	0,3
Lening Agrarisch collectief Veluwe	31-12-2021	0,3
Lening Agrarisch collectief Rivierenland	31-12-2021	0,3
Lening Waterschap Rijn en IJssel	31-12-2021	0,7
Energietransitie	diverse	0,7
Collectief Particulier Opdrachtsgeverschap (CPO)	diverse	0,1
Totaal		22,6
Bedragen x € 1 miljoen		

Vaste schuld

Per 31 december 2019 bedraagt de langlopende schuld € 2,77 miljoen. Dit betreft de deelfinanciering van het Gelders Huis.

Bedrijfsvoering

Begroting Bedrijfsvoering

In onze organisatie ontwikkelen we ons steeds verder in de richting van wat de Omgevingswet ('Gaan voor Gaaf') van ons vraagt en wat we in de Inspanning met elkaar hebben afgesproken. Dat gaat bijvoorbeeld om het leveren van maatwerk en dat we leren van en met elkaar. Dat we ons werk meer in samenhang doen en daar eigenaarschap in nemen. En samen met onze partner-overheden zoveel mogelijk als één overheid naar buiten treden.

Dat alles vraagt om een duidelijke koers. Naast Gaan voor Gaaf en de organisatieontwikkeling, zijn we aan de slag gegaan met het leiderschap dat daarbij hoort, digitalisering en duurzaamheid van eigen organisatie. Op deze laatste twee gaan we hieronder nader in.

Gelderland bouwt op vakmanschap

De vakmens

Onze medewerkers zijn vakmensen die deskundig zijn in de opgaven waaraan zij werken. We geven ze de ruimte om hun kennis actueel te houden en hun vaardigheden te ontwikkelen, bijvoorbeeld via interne trainingen die we aanbieden zoals Grip op je Werk of het Werkatelier. Via onze marktplaats koppelen we steeds meer medewerkers aan opgaven die passen bij hun talenten de vakmensen die ze willen zijn. Zij hebben hierbij de regie op hun eigen loopbaan. Om ze te helpen hun loopbaan eventueel ook buiten onze organisatie voort te zetten zijn we in 2019 toegetreden tot meer mobiliteitsnetwerken en is samenwerking met bestaande netwerken geïntensiveerd. Zo zijn we bijvoorbeeld toegetreden tot de Mobiliteitstafel van Arnhem en hebben we contacten met regionale netwerken geïntensiveerd. In deze mobiliteitsnetwerken werken we samen met andere overheden en het bedrijfsleven om uitwisseling van medewerkers mogelijk te maken.

Inclusieve organisatie met aandacht voor diversiteit

In het Coalitieakkoord Samen voor Gelderland is expliciet vastgelegd dat we streven naar een inclusieve samenleving met daarbinnen ruimte voor diversiteit in alle vormen. Als organisatie dragen we dat ook uit. In 2019 zijn twee specifieke traineepools gestart, voor statushouders en voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarnaast is er een groeiende groep medewerkers werkzaam vanuit de Banenafpraak. De Banenafpraak vloeit voort uit de wet. Voor de provincie als werkgever betekent dit dat er in 2020 circa 40 medewerkers vanuit de Banenafpraak werkzaam zullen zijn. Zowel in- als extern zijn programma's opgesteld om in 2020 nog meer inclusie te realiseren.

Vitaliteit en gezondheid

We investeren in en geven ruim baan aan leren en ontwikkelen. Werk en privé in een mens zijn niet te scheiden en iedere levensfase stelt weer andere eisen aan ons. Daarom vinden we het belangrijk en logisch dat werk- en privé-situatie hierbij zo goed mogelijk met elkaar kunnen mee-ademen. Dit is de reden dat we het vitaliteitsverlof zijn gaan uitwerken. De regeling voor dit verlof is op 1 februari 2020 geïmplementeerd.

Duurzaamheid

Op het gebied van duurzaamheid hebben we het volgende gedaan:

- Om de klimaatneutraliteit van de steunpunten te bevorderen hebben we op diverse steunpunten zonnepanelen geplaatst. Van de beoogde 500 zonnepanelen hebben we er in 2019 276 gerealiseerd (Voorst, Herveld en Doesburg). Voor de steunpunten Warnsveld en Terborg worden de plannen uitgewerkt. Daarnaast hebben we op de terreinen van een aantal steunpunten laadpalen geplaatst. Deze zijn voorzien van ledverlichting.
- Een grote stap in de richting van klimaatneutraliteit van het Gelders Huis is om ons Huis der Provincie gasloos te maken. Hiervoor loopt een pilot bij de steunpunten Herveld en Warnsveld. Bij de steunpunten Herveld en Doesburg hebben we de dakisolatie vernieuwd en heeft steunpunt Herveld nu deels een sedumdak.
- Tijdens de Klimaat4Daagse hebben we het CO₂-voetjesspaarsysteem gelanceerd. De eerste focus op bewustzijn en mobiliteit. Onze medewerkers sparen punten door duurzaam gedrag te vertonen. Bijvoorbeeld door het gebruik van de fiets of een elektrische auto. Ook zijn er diverse workshops gehouden om de planning voor 2020 en de impact daarvan nader uit te werken. Alle workshops hadden als doel het draagvlak voor de te nemen maatregelen te vergroten.

Digitalisering

In 2019 zijn we verdergegaan met onze ingezette beweging op het gebied van digitalisering. We staan aan het begin van een nieuwe digitaliseringsgolf. De provincie ziet veel kansen om digitalisering te benutten bij het realiseren van de provinciale opgaven. We focussen hierbij op samenwerking met relevante partners (zoals gemeenten, andere provincies en bedrijven) en aanpassingen in de bedrijfsvoering die nodig zijn voor de implementatie van de Omgevingswet.

Data

Toepassen van data bij provinciale vraagstukken wordt steeds evidenter. Bijvoorbeeld de stikstofproblematiek maakt dit zeer duidelijk. We moeten steeds transparanter zijn in onze besluitvorming en daarvoor versterken we de inzet in de provinciale informatiehuishouding. We investeren in het integreren van digitalisering in de maatschappelijke opgaven en het benutten van de mogelijkheden van digitalisering om de opgaven beter en innovatiever uit te voeren. Het gebruik van data bij het verduidelijken en oplossen van vraagstukken, zoals Stikstof, is een belangrijke beweging die we in 2020 voortzetten. In het stikstofdossier hebben we met hulp van GEO data inzichtelijk gemaakt waar in Gelderland de problematiek zich afspeelt. Met deze data kunnen we ook het effect van maatregelen inzichtelijk maken.

Basis op orde

In een sterk veranderende wereld is het essentieel om de basis continu op orde te houden. We moeten blijvend zorg dragen voor een moderne, stabiele en continue werkomgeving, waarin privacy en informatiebeveiliging geborgd zijn en voldaan wordt aan de veranderende wettelijke verplichtingen. Zo werkten we in 2019 aan de implementatie van een nieuw financieel systeem en de digitale implementatie van de Omgevingswet.

Kennis en vaardigheden / digitale volwassenheid

Er is geïnvesteerd in de digitale competenties van de medewerkers op het gebied van vaardigheden door bijvoorbeeld digitaliseringscursussen te geven aan onze medewerkers. Tevens hebben we geïnvesteerd in het toepassen van innovatieve digitalisering in het eigen vakgebied, door het gebruik van GEO data in maatschappelijke opgaven of het gebruik van de Kunstmatige Intilgentie bij het opsporen van privacy gevoelige gegevens in documenten. Hiermee willen we een aantrekkelijke werkgever zijn voor digitaal talent.

Onderzoeken Gedeputeerde Staten naar doelmatigheid en doeltreffendheid

Naast onderzoeken van de Rekenkamer Oost-Nederland is in artikel 217a van de Provinciewet bepaald dat Gedeputeerde Staten onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid laten uitvoeren.

In de Begroting 2019 is aangegeven dat het nieuwe college de ruimte krijgt om in de loop van 2019 het onderzoeksplan voor doelmatigheid en doeltreffendheid te bepalen. Dit onderzoeksplan is inmiddels verwerkt in de Begroting 2020. In 2019 zijn daarom in dit kader geen onderzoeken afgerond.

Onderzoek rechtmatigheid

Onze verantwoording over de rechtmatigheid hebben wij opgenomen in deze paragraaf 'Bedrijfsvoering'. De accountant geeft in zijn controleverklaring zelfstandig een oordeel over de rechtmatigheid.

Uitgangspunten

Het toetsen van rechtmatig handelen omvat het nagaan of lasten, baten en balansmutaties passen binnen de relevante externe regelgeving en provinciale verordeningen en besluiten van Provinciale Staten. Deze regelgeving en verordeningen zijn opgenomen in Bijlage 1 van de Najaarsnota 2019, die bij besluit van 9 oktober 2019 (PS2019-624) is vastgesteld. Om te bepalen of de jaarrekening gebaseerd is op rechtmatige handelingen, heeft u de volgende normen vastgesteld:

- de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening: maximaal 1% van de totale lasten
- goedkeuringstolerantie ten aanzien van onzekerheden: maximaal 3% van de totale lasten.

Overeenkomstig de Kadernota 2018 van de (externe) commissie voor het Besluit begroting en verantwoording (commissie BBV Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) worden tot de totale lasten ook de toevoegingen aan de reserves gerekend.

Uitspraak over de financiële rechtmatigheid

De financiële beheershandelingen die tot uitdrukking komen in deze jaarrekening zijn binnen de financiële rechtmatigheidskaders van uw Staten en hogere overheden tot stand gekomen.

Toelichting op de uitspraak

Ten aanzien van de in het kader van interne controle getoetste inkopen, subsidies, salarissen en grondaankopen en -verkoop zijn in het jaar 2019 geen onrechtmatigheden dan wel aanwijzingen voor fraude van materieel belang aan het licht gekomen die de door u gestelde goedkeuringstoleranties overschrijden.

Interne controle en verbijzonderde interne controle (VIC)

De concerncontroller is verantwoordelijk voor controle op het functioneren van de interne controle in de bedrijfsprocessen op onder meer financiële rechtmatigheid. Steekproefsgewijs zijn vooral verleende en vastgestelde subsidies, inkopen en salarissen gecontroleerd. Zoals hierboven vermeld zijn onze financiële beheershandelingen verricht binnen de door u vastgestelde rechtmatigheidskaders.

De controlewerkzaamheden van de VIC zijn door onze accountant (PwC) gereviewd. Relevante bevindingen uit de VIC en uit eigen werkzaamheden van de accountant zijn door PwC aan uw Staten gemeld in het Accountantsverslag 2019.

Verbonden partijen

Begroting Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisaties waarin we zowel een bestuurlijk als een risicodragend financieel belang hebben. Onder bestuurlijk belang verstaan we in deze context zeggenschap in de vorm van vertegenwoordiging in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een risicodragend financieel belang bedoelen we dat we verlies kunnen lijden bij een eventueel faillissement van de verbonden partij en/of aansprakelijk kunnen worden gehouden voor een bepaald bedrag als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Het inzetten van verbonden partijen kan bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het Coalitieakkoord. Aan de andere kant kan deelnemen in een verbonden partij risico's met zich meebrengen. Dat laatste is een belangrijke reden geweest om in het BBV de verplichting op te nemen om een afzonderlijke paragraaf Verbonden partijen op te nemen, zowel in de Begroting als in de Jaarstukken. Deze paragraaf moet inzicht geven in de situatie waarin de verbonden partij verkeert en of de verbonden partij het provinciaal belang voldoende behartigt. In het onderdeel Ambities van deze Begroting staat per ambitie aangegeven welke verbonden partijen of overige participaties bij de betreffende ambitie zijn betrokken.

Het BBV schrijft voor dat in de kerntaken wordt aangegeven welke bijdrage verbonden partijen leveren aan de doelstelling van de provincie en ook dat de verbonden partijen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

1. gemeenschappelijke regelingen
2. vennootschappen en coöperaties
3. stichtingen en verenigingen
4. overige verbonden partijen.

De cijfermatige informatie met betrekking tot onze verbonden partijen is in bijlage 2 Financiële informatie Verbonden partijen opgenomen. Zo komt de nadruk in deze paragraaf te liggen op de aspecten die voor uw Staten het meest relevant zijn. Dat zijn: het provinciaal belang dat de verbonden partij behartigt, onze zeggenschap in de verbonden partij en de risico's van het deelnemen voor de provincie.

Beleid voor verbonden partijen

In het Coalitieakkoord 'Samen voor Gelderland' staat onder meer dat we de mogelijkheid hebben om innovaties aan te jagen en te initiëren, te experimenteren op thema's en om pilots en pioniersprojecten te ondersteunen. Daarnaast kunnen we met een gebiedsgerichte benadering zorgen dat de kwaliteiten uit de verschillende regio's nog sterker ontwikkeld kunnen worden. Dit betekent dat het inzetten van verbonden partijen een bijdrage kan

leveren aan het realiseren van de doelstellingen uit het Coalitieakkoord.

De voorkeur van de wetgever gaat uit naar samenwerking in de publiekrechtelijke vorm. Dit waarborgt namelijk een aantal democratische aspecten, zoals openbaarheid van besluitvorming en democratische controle. Ook leidt het verspreiden van taken met een provinciaal belang over meer organisaties tot verwatering en tot een meer complexe aansturing van dat provinciaal belang.

Het kader voor onze activiteiten met betrekking tot de verbonden partijen is in 2018 opnieuw vastgelegd in de Nota Verbonden Partijen Gelderland (PS2018-152). De Nota Verbonden Partijen Gelderland bevat:

- het beleid van de provincie over het aangaan, wijzigen en beëindigen van verbonden partijen;
- de rollen, taken en verantwoordelijkheden van uw Staten en ons college bij verbonden partijen.

Financiële risico's van verbonden partijen

Het aangaan van een verbonden partij betekent dat mogelijk financiële of bestuurlijke risico's ontstaan. In het kader van integraal risicomanagement brengen we de risico's van de verbonden partijen bij de Begroting en de Jaarstukken in beeld. Als het risico van de verbonden partij tot de grootste risico's voor de provincie behoort, lichten we dit risico afzonderlijk toe in de paragraaf Weerstandvermogen en risicobeheersing. Helaas zijn bij het opstellen van de Jaarstukken een aantal actuele gegevens van verbonden partijen nog niet beschikbaar. We gebruiken daarom de meest actuele cijfers uit voorgaande jaren. In bijlage 2 van deze Jaarstukken vermelden we welke cijfers gebruikt zijn per partij.

Het deelnemen in vennootschappen betekent per definitie dat sprake is van een financieel risico dat zich uitstrekt over de actuele boekwaarde van de aandelen van de vennootschap en eventuele agiostortingen. Bij een faillissement van een vennootschap verliest de provincie deze middelen. Bij gemeenschappelijke regelingen kan het gebeuren dat de verbonden partij een zodanig hoog verlies leidt dat de deelnemers in de partij worden aangesproken voor een extra financiële bijdrage.

Voor organisaties waarin de provincie alleen een bestuurlijk belang heeft, aangeduid als 'overige participaties', zijn de in de Nota Verbonden Partijen Gelderland opgenomen beleidsregels voor het waarborgen van het bestuurlijk belang van overeenkomstige toepassing.

In de Nota Verbonden Partijen Gelderland is vastgelegd dat jaarlijks wordt getoetst of de aan de verbonden partij opgedragen taak nog van provinciaal belang is en of de keuze voor uitoefening van dit provinciaal belang door middel van een verbonden partij nog is gerechtvaardigd. De toets voeren we uit aan de hand van de volgende drie vragen:

Heeft deelneming aan de verbonden partij nog voldoende toegevoegde waarde voor de realisatie van het provinciaal belang en/of is er nog voldoende provinciaal belang aanwezig?

Wordt nog voldaan aan de voorwaarden van deelname van de provincie aan de verbonden partij?

Is de continuïteit van de verbonden partij in gevaar door financiële, bestuurlijke of ander interne en/of externe problemen?

Uit de antwoorden moet blijken of de relatie met de betrokken verbonden partij nog voldoet aan de gestelde voorwaarden. De uitkomst van de voor de Jaarstukken 2019 uitgevoerde toets laat zien dat alle verbonden partijen nog voldoen aan de voorwaarden voor deelname. Alle onderzochte deelnemingen hebben nog voldoende waarde voor de realisatie van de doelstellingen van onze provincie. Bij alle partijen zijn op financieel en bestuurlijk vlak geen risico's gesignaleerd die de continuïteit van deze partijen in gevaar kunnen brengen.

Bij het Openbaar Lichaam Park Lingezegen is de realisatie van de basisinrichting van het park in 2019 afgerond conform het uitvoeringsprogramma Park Lingezegen. Deze gemeenschappelijke regeling komt dan in een andere (beheer)fase. De provincie heeft haar positie daarom in 2019 heroverwogen en heeft besloten tot uittreding van de deelneming, echter het traject is juridisch nog niet helemaal in 2019 afgerond.

In 2019 is de Ontwikkelmaatschappij Vitale Vakantieparken toegevoegd als nieuwe verbonden partij.

Overzicht verbonden partijen

Overzicht verbonden partijen

Nr.	Verbonden partij	Rechtsvorm	Vestigingsplaats
1.	Alliander	Naamloze vennootschap	Arnhem
2.	Vitens	Naamloze vennootschap	Utrecht
3.	Bank Nederlandse Gemeenten	Naamloze vennootschap	Den Haag
4.	Nederlandse Waterschapsbank	Naamloze vennootschap	Den Haag
5.	Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland	Naamloze vennootschap	Apeldoorn

6.	Topfonds Gelderland	Besloten vennootschap	Arnhem
7.	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken	Besloten vennootschap	Ede
8.	Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard	Gemeenschappelijke regeling	Zaltbommel
9.	Park Lingezen	Gemeenschappelijke regeling	Elst
10.	Omgevingsdienst Noord Veluwe	Gemeenschappelijke regeling	Harderwijk
11.	Omgevingsdienst Rivierenland	Gemeenschappelijke regeling	Tiel
12.	Omgevingsdienst Regio Arnhem	Gemeenschappelijke regeling	Arnhem
13.	Omgevingsdienst Regio Nijmegen	Gemeenschappelijke regeling	Nijmegen
14.	Omgevingsdienst Veluwe-IJssel	Gemeenschappelijke regeling	Apeldoorn
15.	Omgevingsdienst De Vallei	Gemeenschappelijke regeling	Ede
16.	Omgevingsdienst Achterhoek	Gemeenschappelijke regeling	Hengelo (GLD)
17.	Rekenkamer Oost Nederland	Gemeenschappelijke regeling	Deventer

Overzicht overige participaties

Nr.	Overige participatie	Rechtsvorm	Vestigingsplaats
-----	----------------------	------------	------------------

18	Veren Gelderland	Stichting	Arnhem
19.	Container Terminal Nijmegen	Stichting	Arnhem
20.	Nazorg Stortplaatsen Gelderland	Fonds ex lege	Arnhem
21.	Interprovinciaal Overleg (IPO)	Vereniging	Den Haag
22	Interregionale Alliantie voor de Rijn-Alpen Corridor	Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS)	Mannheim (Duitsland)
23	Assembly of European Regions	Europees samenwerkingsverband	Straatsburg (Frankrijk)
24	Werkgemeenschap van Europese Grensregio's/ Europese samenwerkingsverband - Association of European Border Regions	Europees samenwerkingsverband	Gronau (Duitsland)
25	Klimaatverbond	Vereniging	Utrecht
26	Coöperatieve Vereniging DOVA-NDOV U.A.	Vereniging	Rotterdam

Verbonden partijen

Alliander

Openbaar belang

De vennootschap heeft ten doel:

- A. Het (mede-)oprichten van, het samenwerken met, het deelnemen in, het (mede-)voeren van het bestuur over, het houden van toezicht op en het overnemen en het financieren van andere ondernemingen, mits zulks in enigerlei betrekking staat tot het onder punt B beschrevene.
- B. -Het voorzien in de behoefte aan energie door het transporteren en distribueren van energie.
- Het doen beheren en exploiteren van elektriciteitsnetten en van gasnetten.
- Het (doen) voorzien in andere producten en diensten verband houdende met energie, water en milieu
- Het (doen) voorzien in informatiediensten samenhangende met vorengenoemde activiteiten.
- Het (doen) verrichten van andere activiteiten die met de hiervoor omschreven doeleinden in de ruimste zin verband houden.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

De participatie in Alliander nv is met inachtneming van de Wet onafhankelijk netbeheer per 1 juli 2009 ontstaan na de splitsing van Nuon in een productie- en leveringsbedrijf en een netwerkbedrijf. De provincie bezit ruim 44,5% van de aandelen. Het openbaar belang van het aandeelhouderschap is verankerd in de Elektriciteits- en gaswet. De aandelen dienen op grond van de wet in publieke handen te zijn. De andere grootaandeelhouders in Alliander zijn: de provincie Friesland (12,6%), de provincie Noord-Holland (9,3%) en de gemeente Amsterdam (9,3%). De overige aandelen zijn in handen van voornamelijk gemeenten in hoofdzakelijk Noord- en Zuid-Holland en Gelderland.

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (€ 5,2 miljoen). De kans hierop is vrijwel nihil.

Vitens

Openbaar belang

Het statutaire doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, alsmede het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. Dit alles in de ruimste zin van het woord.

Voorts heeft de vennootschap ten doel het deelnemen in, het voeren van bestuur over en het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen, mits dit in enigerlei betrekking staat tot hetgeen hiervoor is omschreven.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

De participatie in Vitens is historisch bepaald vanuit de rol die (provinciale) overheden in het verleden vervulden. Het openbaar belang van het aandeelhouderschap is verankerd in de wet. Op grond van de wet dienen de aandelen in overheidshanden te blijven. De provincie bezit 6,7% van de aandelen. De grootste aandeelhouder is de provincie Overijssel met 13,4%. De andere aandeelhouders in Vitens zijn de provincies Friesland en Utrecht en voornamelijk gemeenten in hoofdzakelijk Utrecht, Gelderland, Overijssel en Flevoland.

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (€ 15,9 miljoen). Ook zal moeten worden gezien of en zo ja welke consequenties dat heeft voor de verstrekte geldlening. De kans op een faillissement wordt vrijwel nihil geacht.

Bank Nederlandse Gemeenten

Openbaar belang

De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden.

In het kader van dit doel houdt de vennootschap zich onder meer bezig met het aantrekken en uitzetten van gelden, het op andere wijze verlenen van kredieten, het stellen van garanties, het verzorgen van het betalingsverkeer, het verrichten van valutatransacties, het adviseren en bemiddelen bij de uitgifte van en de handel in effecten, het bewaren, beheren en administreren van effecten en andere vermogensbestanddelen ten behoeve van derden, alsmede het oprichten van en deelnemen in andere ondernemingen en/of rechtspersonen, wier doel in verband staat met of bevorderlijk is voor het hiervoor gestelde.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

De provincie is een zeer kleine aandeelhouder (0,1576%). Het aandelenbezit is in een ver verleden tot stand gekomen en met het huidige bezit wordt geen specifiek beleidsdoel nagestreefd.

De Staat der Nederlanden bezit 50% van de aandelen. De overige aandelen zijn voornamelijk in handen van gemeenten.

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (€ 0,2 miljoen). Ook zal moeten worden bezien of en zo ja welke consequenties dat heeft voor de verstrekte geldleningen. De kans op een faillissement wordt vrijwel nihil geacht.

Nederlandse Waterschapsbank

Openbaar belang

Het ten algemeen nut uitoefenen van het bankbedrijf door onder andere:

- I het verstrekken van kredieten aan met name waterschappen en andere publiekrechtelijke en daarmee gelijk te stellen lichamen;
- II het verstrekken van kredieten in het kader van lease-overeenkomsten, aan te gaan door en ten behoeve van waterschappen;
- III het aantrekken van gelden in rekening-courant, op onderhandse schuldbekentenissen of tegen afgifte van door de vennootschap uit te geven obligaties of daarmee vergelijkbare schuldtitels;
- IV het verlenen van andere diensten aan of ten behoeve van de onder I. bedoelde rechtspersonen en andere als zelfstandige eenheid of organisatie naar buiten optredende lichamen en samenwerkingsverbanden;
- V het aangaan van transacties ter afdekking van rente- en valutarisico's;
- VI het verlenen van bemiddeling bij het verstrekken van kredieten als bedoeld onder I. door derden, alsmede het overnemen van geldleningen ten laste van de onder I. bedoelde lichamen.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

De provincie is een zeer kleine aandeelhouder (0,15935%). Het aandelenbezit is in een ver verleden tot stand gekomen en met het huidige bezit wordt geen specifiek beleidsdoel nagestreefd.

De grootste aandeelhouder is het Waterschap Vechtstromen (Drenthe, Overijssel en Gelderland) met afgerond 12,9%. Waterschap Rijn en IJssel is de op twee na grootste aandeelhouder (afgerond 10%). De Staat der Nederlanden bezit afgerond 7,7% van de aandelen.

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (€ 11.000). De kans hierop is vrijwel nihil.

Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland

Openbaar belang

Oost NL heeft samengevat als doel het versterken van de economische structuur van Oost-Nederland (Gelderland en Overijssel).

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

Aandeelhouders van Oost NL zijn:

- de Staat der Nederlanden (54,59%);
- de provincie Gelderland (29,83%);
- de provincie Overijssel (13,19%);
- Universiteit Twente (2,39%) en
- regio Twente (1 aandeel).

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (€ 20,5 miljoen). De kans hierop is vrijwel nihil.

Topfonds Gelderland

Openbaar belang

Het direct en indirect ondersteunen, versterken en verankeren van het economisch klimaat en economisch beleid in de provincie Gelderland door middel van onder andere het investeren in fondsen en/of dochtermaatschappijen die vervolgens op hun beurt - tegen marktconforme condities - direct in ondernemingen investeren.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend.

De provincie bezit 4% van het gewone aandelenkapitaal en 1% via prioriteitsaandelen waarmee de provincie invloed heeft op alle strategische beslissingen van de vennootschap.

95% van de aandelen zijn in handen van Oost NL.

Risico

Eventuele mutatie in het eigen vermogen van de vennootschap leidt tot een mutatie in de provinciale waardering van de deelneming. Dit wordt verrekend met de daarvoor ingestelde 'Geblokkeerde reserve revolverende middelen'.

Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken

Openbaar belang

Het doel van de vennootschap is vakantieparken binnen het grondgebied van de aandeelhoudende gemeenten te revitaliseren, te herstructureren en/of te transformeren en daarvoor financiering en/of (gebruiksrechten op) gronden ter beschikking te stellen alsmede het fungeren als uitvoeringsorganisatie van de aandeelhouders met betrekking tot hun privaatrechtelijke handelen voor het revitaliseren, herstructureren en/of transformeren van een vakantiepark.

Bestuurlijk belang

Via de statutaire bevoegdheden die aan aandeelhouders zijn toegekend. De provincie bezit 50% van de aandelen. De overige aandelen zijn in handen van tien Veluwe gemeenten.

Risico

Bij faillissement van de verbonden partij zal de boekwaarde van de aandelen moeten worden afgeboekt (afgerond € 0,25 miljoen). De kans hierop is vrijwel nihil.

Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard

Openbaar belang

Het Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard geeft uitvoering aan de herstructurering van de glastuinbouw en paddenstoelenteelt in de Bommelerwaard via:

- investering in de kwaliteit van de openbare ruimte (bijvoorbeeld de aanleg van landschapselementen en wegen);
- grondverwerving en uitgifte aan tuinbouwbedrijven;
- tijdelijk beheer van voorzieningen in de openbare ruimte;
- het opstellen van inrichtingsplannen voor de nieuwe tuinbouwgebieden en het voorbereiden van ruimtelijke procedures.

Bestuurlijk belang

Op basis van de gemeenschappelijke regeling bestaat het algemeen bestuur uit acht leden. Het bestuur is als volgt samengesteld:

- twee vertegenwoordigers uit het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland;
- twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zaltbommel;
- twee vertegenwoordigers uit het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maasdriel;
- twee vertegenwoordigers uit het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap Rivierenland.

De leden van gemeenten en waterschap hebben elk één stem en de provinciale leden hebben elk twee stemmen in het algemeen bestuur. De provincie levert de voorzitter.

Het dagelijks bestuur bestaat uit vier leden: de voorzitter en drie leden van het algemeen bestuur. De drie leden zijn de vertegenwoordigers van de gemeenten en het waterschap. Deze leden hebben elk één stem en de (provinciale) voorzitter heeft twee stemmen in het dagelijks bestuur.

Risico

De ontwikkeling van het risicoprofiel is mede afhankelijk van de mate van uitvoering binnen de herstructurering: als deze werkzaamheden toenemen in het gebied, neemt het de kans op wensen en bezwaren toe die de uitvoering en de daarbij horende (plan)kosten kunnen beïnvloeden. Ook het achterblijven van de uitvoering heeft invloed op het risicoprofiel.

Het Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard stelt periodiek een risicoanalyse op waarin inzichtelijk wordt gemaakt met welke risico's en onzekerheden rekening wordt gehouden, wat hun financieel effect is en hoe dat wordt opvangen in het project. Momenteel is het huidige weerstandvermogen binnen Projectbureau Herstructurering Tuinbouw Bommelerwaard in principe voldoende om deze risico's te kunnen dekken.

Park Lingezegen

Openbaar belang

- waarborgen dat op het grondgebied tussen Neder-Rijn en Waal duurzame ruimte blijft voor natuur, recreatie, landbouw en waterberging;
- bieden van recreatiemogelijkheden aan de bewoners van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen;
- aantrekkelijker maken gebied als vestigingsgebied ten opzichte van andere regio's;
- bijdragen aan het verlichten van de druk op andere nabijgelegen recreatiegebieden;
- ruimtelijk en functioneel op verantwoorde wijze waarborgen van de toegenomen behoefte aan waterberging;
- bieden van de mogelijkheid aan het bedrijfsleven en kennisinstellingen (Radboud Universiteit en Universiteit Wageningen) om in het gebied een experiment uit te voeren met mogelijkheden voor energieopwekking via algen.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur bestaat uit zes leden en het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. In beide besturen neemt één vertegenwoordiger uit ons college deel. De vertegenwoordiger uit ons college vervult de voorzittersrol.

Risico

De laatste restgronden die in eigendom zijn van de provincie (aangekocht als dekking voor het aan het Park verstrekte investeringskrediet) zijn zo veel mogelijk verkocht in 2019. Na de verkoop hiervan kunnen we het investeringskrediet afwikkelen. Tot die tijd blijft het beschikbaar gestelde risicobudget van

€ 3,4 miljoen (PS2011-631) voor Park Lingezen beschikbaar.

Omgevingsdienst Noord Veluwe

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Op basis van de Gemeenschappelijke regeling bestaat het algemeen bestuur uit negen leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering.
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is.

Omgevingsdienst Rivierenland

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Op basis van de Gemeenschappelijke regeling bestaat het algemeen bestuur uit elf leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Omgevingsdienst Regio Arnhem**Openbaar belang**

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Op basis van de Gemeenschappelijke regeling bestaat het algemeen bestuur uit twaalf leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur 16 van de 102 stemmen. Het dagelijks bestuur bestaat uit vier leden, de provincie heeft hierin één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Omgevingsdienst Regio Nijmegen

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur bestaat uit acht personen met 26 zetels. Elke deelnemer heeft één zetel in het algemeen bestuur, behalve de gemeente Nijmegen die twee zetels heeft en de provincie die vier zetels heeft. Het dagelijks bestuur bestaat uit vier leden, de provincie heeft hierin één zetel. De vertegenwoordiger uit ons college vervult de voorzittersrol binnen het algemeen en dagelijks bestuur.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering.
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken. Door problemen bij de bedrijfsvoering van de ODRN was in 2019 een begrotingswijziging noodzakelijk. In 2020 zal ODRN de nodige verbetermaatregelen nemen om deze problemen op te lossen.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Omgevingsdienst Veluwe-IJssel

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur uit zes leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering maar neemt toe bij outputfinanciering.
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Omgevingsdienst De Vallei

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Het algemeen bestuur uit zes leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering.
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Omgevingsdienst Achterhoek

Openbaar belang

Uitvoering wettelijke taak op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving van de Wabo.

Bestuurlijk belang

Op basis van de Gemeenschappelijke regeling bestaat het algemeen bestuur uit elf leden. De provincie heeft in het algemeen bestuur één zetel.

Risico

- Wijzigingen in het aantal provinciale bedrijven kunnen leiden tot wijzigingen in de bijdragen van de provincie aan de omgevingsdienst. Dit risico is beperkt bij inputfinanciering, maar neemt toe bij outputfinanciering.
- De provinciale taak kan in een jaar groter zijn dan in eerste instantie begroot, door bijvoorbeeld het ontstaan van een calamiteit of omvangrijke Wob-verzoeken.

Voor deze risico's is in de provinciale begroting een flexibele schil noodzakelijk - en aanwezig - om mee te kunnen blijven bewegen. We toetsen jaarlijks of het budget voor de bijdragen aan de omgevingsdiensten toereikend is. Het gevormde weerstandsvermogen binnen de omgevingsdienst is over het algemeen voldoende om de eigen risico's in eerste instantie binnen de omgevingsdienst op te vangen.

Rekenkamer Oost Nederland

Openbaar belang

Het gemeenschappelijk orgaan van provincies Overijssel en Gelderland heeft tot taak het uitvoeren van hetgeen in artikel 183 van de Provinciewet is bepaald.

1. De Rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Een door de rekenkamer ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur bevat geen controle van de Jaarrekening als bedoeld in artikel 217, tweede lid.
2. Op verzoek van Provinciale Staten kan de Rekenkamer een onderzoek instellen.

Bestuurlijk belang

Op grond van de gemeenschappelijke regeling, artikel 6 is bepaald dat het bestuur bestaat uit drie leden, onder wie een voorzitter. Zij worden door Provinciale Staten van de deelnemers gezamenlijk voorgedragen en worden overeenkomstig de artikelen 79c, eerste lid, en 79m, eerste lid, van de Provinciewet door Provinciale Staten van de deelnemers gezamenlijk benoemd. Bij het doen van deze voordrachten wordt rekening gehouden met de onderlinge deskundigheid van de voorgedragen leden.

Risico

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de kosten van het gemeenschappelijk orgaan door de deelnemers voor gelijke delen worden gedragen. In 2019 hebben de provincies gezamenlijk € 736.600 aan de gemeenschappelijke regeling bijgedragen.

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen.

Overige participaties

Veren Gelderland

Openbaar belang

Het doel van de Stichting Veren Gelderland is het leveren van een bijdrage aan instandhouding van overzetveren in Gelderland. De Stichting wil haar doel verwezenlijken door op basis van een subsidiereglement gelden ter beschikking te stellen aan die gemeenten in Gelderland die verantwoordelijk zijn voor de instandhouding van de veerverbindingen. Het subsidiëren van gemeenten die veerexploitanten tegemoetkomen in het exploitatietekort, is dan ook de kerntaak van de Stichting. De Stichting is opgericht in 1995. Reden daarvoor was dat in de Wet Herverdeling Wegenbeheer geen voorziening voor de veren was opgenomen, terwijl de instandhouding van de veerverbindingen van groot belang werd geacht.

Bestuurlijk belang

Het bestuur van de Stichting bestaat uit zeven personen met elk één stem. De provincie Gelderland heeft drie bestuursleden. De gedeputeerde Mobiliteit is de voorzitter. De gedeputeerde Financiën en het hoofd van de afdeling Beheer en Onderhoud Wegen zitten tevens in het bestuur. Daarnaast zijn er drie vertegenwoordigers van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, afdeling Gelderland en een vertegenwoordiger van de veerexploitanten. Ook zit er een vertegenwoordiger van de veerexploitanten in het bestuur (zonder stemrecht).

Risico

Geen specifieke risico's.

Container Terminal Nijmegen

Openbaar belang

Stichting Container Terminal Nijmegen zit in een procedure van opheffing. Na verkoop van de kade is het niet meer noodzakelijk de stichting CTN te laten voortbestaan.

Bestuurlijk belang

Vrijwel nihil.

Risico

Geen.

Nazorg Stortplaatsen Gelderland

Openbaar belang

Uit het fonds worden de kosten betaald voor de nazorg van gesloten stortplaatsen en baggerspeciedepots. Het doel is voorkomen dat deze stortplaatsen in de toekomst schade aan lucht, water of bodem veroorzaken.

Bestuurlijk belang

Het fonds heeft eigen rechtspersoonlijkheid. Ons college vormt het bestuur van het fonds.

Risico

Geen risico's voor de provincie. Op basis van de jaarrekening nazorgfonds blijkt dat er geen specifieke risico's zijn ten aanzien van het nazorgfonds, daar de meeste stortplaatsen zijn gesloten (eeuwigdurende beheerfase) en dat de omvang van het eigen vermogen van het nazorgfonds voldoende is.

Interprovinciaal Overleg (IPO)

Openbaar belang

Het Interprovinciaal Overleg heeft als doel:

- het behartigen van de belangen van de provincies;
- het bieden van een platform voor uitwisseling van kennis en ervaringen;
- het stimuleren en entameren van vernieuwingsprocessen binnen de provincies.

BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van het IPO, heeft structurele uitvoeringstaken en voert op verzoek van de provincies aanvullende opdrachten uit.

Bestuurlijk belang

Het hoogste orgaan binnen de vereniging is de algemene ledenvergadering. Conform de statuten worden de provincies hierin vertegenwoordigd door twee leden van Provinciale Staten. Eén lid van ons college heeft zitting in het dagelijks bestuur.

Het IPO richt zich op de volgende zeven kerntaken:

- Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, waaronder waterbeheer en milieu
- Energie & klimaat
- Vitaal platteland & natuur
- Regionale bereikbaarheid & Openbaar Vervoer
- Regionale economie
- Culturele infrastructuur en monumentenzorg
- Kwaliteit van het Openbaar Bestuur

Risico

Geen financieel risico.

Interregionale Alliantie voor de Rijn-Alpen Corridor

Openbaar belang

De gezamenlijke versterking en coördinatie van de integrale en territoriale ontwikkeling van de multimodale Rijn-Alpen Corridor vanuit regionaal en lokaal perspectief.

Bestuurlijk belang

Alle deelnemers zijn lid van het Algemeen Bestuur dat een dagelijks bestuur kiest bestaande uit een voorzitter en twee vicevoorzitters. De vertegenwoordiger van Gelderland is op 8 november 2019 gekozen tot voorzitter van de Interregionale Alliantie voor de Rijn-Alpen Corridor EGTC (European Grouping of Territorial Cooperation).

Risico

De provincie en de overige leden zijn voor gelijke delen aansprakelijk voor de schulden, ongeacht de aard van de schulden.

Assembly of European Regions

Openbaar belang

Via de Assembly of European Regions (AER) worden contacten gelegd tussen verschillende organisaties binnen Gelderland en hun Europese counterparten, aansluitend op de Gelderse opgaven.

Bestuurlijk belang

Gelderland heeft geen bijzondere positie en is net zoals de andere leden lid van het algemeen bestuur.

Risico

De kosten worden gedekt uit de lidmaatschapsgelden/contributie en de verwerving van opdrachten. De begroting is jaarlijks sluitend. Geen bijzondere risico's.

Werkgemeenschap van Europese Grensregio's/ Europese samenwerkingsverband - Association of European Border Regions, Gronau (Duitsland)

Openbaar belang

Gezamenlijk met andere Europese regio's en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden de belangen van de grensregio's bij de Europese Unie behartigen en kennis over grensoverschrijdende samenwerking delen.

Bestuurlijk belang

Gelderland is lid van de vereniging, die naar Duits recht is opgericht. Gelderland is lid van het algemeen bestuur en tevens lid van het dagelijks bestuur.

Risico

Het risico voor de provincie blijft beperkt tot de jaarbijdrage van € 5.000.

Klimaatverbond

Openbaar belang

Het realiseren van doelstellingen op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Activiteiten van het verbond zijn bijvoorbeeld: kennisdeling via publicaties en bijeenkomsten, organisatie van programma's, Nederlandse Klimaatcoalitie, kinderklimaatdeals, Energy battles en het initiëren van Green Deals.

Bestuurlijk belang

De gedeputeerde verantwoordelijk voor energietransitie is lid van het bestuur van de Vereniging Klimaatverbond.

Risico

Het Klimaatverbond heeft een omzet van ruim € 1 miljoen per jaar. Dit wordt onder meer gedekt uit de lidmaatschapsgelden/contributie en de verwerving van opdrachten. De begroting is jaarlijks sluitend. Geen financieel risico

Coöperatieve Vereniging DOVA/NDOV U.A.

Openbaar belang

De Coöperatieve Vereniging is een juridische vorm waarin twee lopende structurele uitvoeringsprogramma's van de gezamenlijke overheden/OV-Autoriteiten: NDOV (Nationaal Openbaar Vervoersinformatie) en Samenwerkingsverband DOVA (Decentrale OV-Autoriteiten) zijn samengebracht.

Voor de decentrale vervoerautoriteiten (twaalf provincies, twee stadsregio's) is OV-beleid een van de instrumenten om mobiliteitsdoelstellingen te realiseren. Dit vraagt naast regionale (en landelijke) politieke keuzen uiteraard ook voldoende kennis, know-how, ingevulde randvoorwaarden, medewerking van stakeholders, werkbare afspraken in de sector et cetera. Om het OV voor reizigers toegankelijk te maken (reisinformatie, kunnen betalen, systeemtoegankelijkheid et cetera), maken de decentrale overheden gebruik van nationale standaard en afspraken, overal te gebruiken en in te zetten via decentraal maatwerk. Om dit te ontwikkelen, zijn door de samenwerking tussen de OV-autoriteiten, uniforme brongegevens van alle vervoerders beschikbaar zodat de reiziger reisinformatie kan ontvangen van zijn reis als deze over concessiegrenzen heen gaat en/of met verschillende vervoerders wordt gereisd. Daarnaast is de afstemming die DOVA organiseert tussen de decentrale OV-autoriteiten over onderwerpen als andere methoden van betalen (bankpas, mobiel), ontwikkeling reizigerstarieven, sociale veiligheid, landelijk OV-toekomstbeeld et cetera, essentieel om een stevige positie te hebben tegenover de vervoerders en het Rijk.

Bestuurlijk belang

De vereniging bestaat uit vijftien leden (alle twaalf provincies, het OV-bureau Groningen Drenthe, de vervoerregio Amsterdam en de metropoolregio Rotterdam-Den Haag). De provincie Gelderland wordt daarin ambtelijk vertegenwoordigd.

Risico

Geen bijzondere risico's.

Provinciaal grondbeleid

Begroting Provinciaal grondbeleid

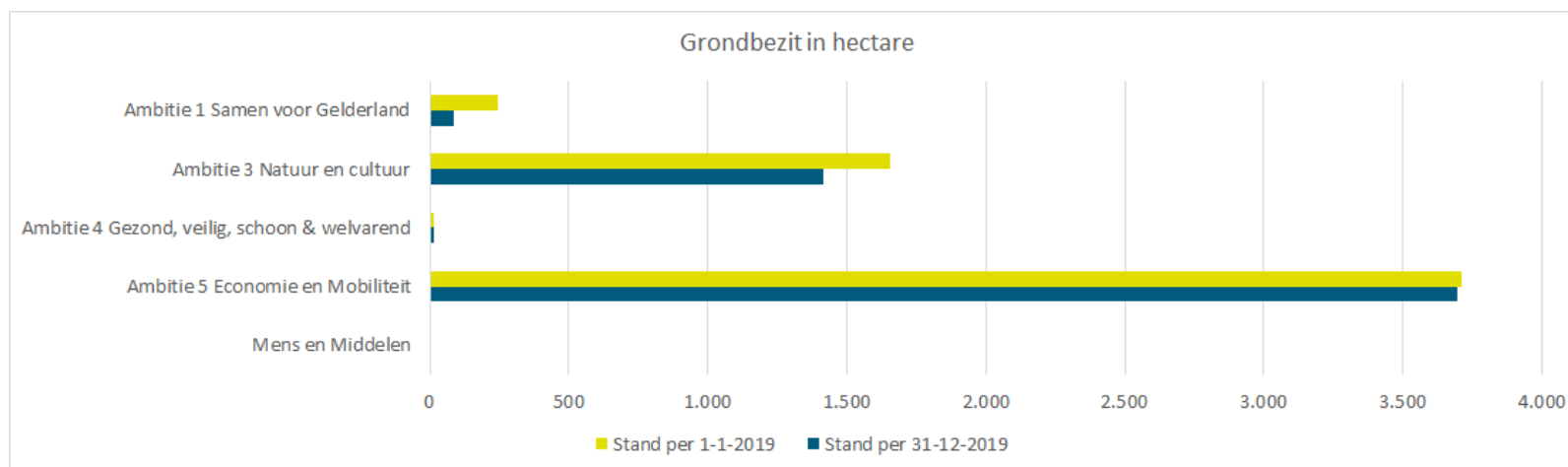
Uw Staten hebben het grondbeleid vastgesteld (PS2018-42). Hierin zijn vier kaders benoemd:

- het grondbeleid is opgabegericht en taakgebonden, altijd ten dienste van de realisatie van de provinciale opgaven;
- grondtransacties verlopen altijd marktconform en transparant;
- het is mogelijk om vooruitlopend op concrete plannen al grond te verwerven;
- het beheer is gericht op functie- en waardebehoud.

Onder het grondbeleid liggen uitvoeringsregels. Deze regels hebben als doel het bevorderen van een uniforme handelswijze voor transacties met grond en opstallen. Hiermee verkleinen wij de risico's die zich in de uitvoering kunnen voordoen.

Aan het einde van deze paragraaf geven wij inzicht in de verantwoording van de door ons college gebruikte afwijkingsbevoegdheid.

In onderstaande grafiek hebben wij het grondbezit per ambitie inzichtelijk gemaakt.

Zoals vastgelegd in het grondbeleid wordt per ambitie inzicht gegeven in de aan- en verkooptransacties. Hieronder geven we inzicht in de mutaties over 2019.

Betreft	stand per 1 januari 2019	toename	afname	stand per 31 december 2019
Ambitie 1 Samen voor Gelderland	247	0	159	88
Beuningse Uiterwaarden	15	0	15	0
Programma IJsselsprong; Sleutelproject IJsselsprong Zutphen	27	0	0	27
Varik Heeselt	2	0	0	2
Park Lingezegen	203	0	144	59
Ambitie 3 Natuur en cultuur	1.655	162	402	1.415
Natuur en landschap	1.554	152	388	1.318
Agrifood	101	10	14	97
Ambitie 4 Gezond, veilig, schoon en welvarend	13	0	0	13
Proeftuin Park Lingezegen	13	0	0	13
Ambitie 5 Economie en mobiliteit	3.712	11	29	3.694
Provinciaal wegennet	3.712	11	29	3.694
Mens en middelen	2	0	0	2
Gelders Huis	2	0	0	2
Totaal	5.629	202	619	5.212
aantallen in hectare				

Ambitie 1 Samen voor Gelderland

In deze ambitie bedraagt het totaal van alle verkooptransacties in 2019 € 2,9 miljoen. Er zijn binnen deze ambitie geen aankooptransacties geweest in 2019.

Beuningse uiterwaarden

Het grondbezit is voor realisatie van het project 'Weelde' in de Beuningse uiterwaarden. In het eerste halfjaar van 2017 is de inrichting van het project aanbesteed. De gronden zijn in 2019 verkocht. De verkoop is sneller gegaan dan begroot, omdat deze gronden konden worden meegenomen in een grote openbare verkoop.

Programma IJsselsprong; sleutelproject IJsselsprong Zutphen

Voor het sleutelproject IJsselsprong Zutphen koopt de provincie grond aan voor de groene opgave in het gebied. Dit zijn aankopen van ruilgrond voor landbouwverbetering en aankopen voor de groene buffer. Het gaat hier om stapstenen voor natuurontwikkeling langs de Oekense beek, natuurvriendelijke oevers en landschappelijke structuren. In totaal gaat het om 27 hectare. In 2019 zijn er geen grondtransacties geweest. De uitvoering van de ecopassage is vertraagd in verband met de RvS-uitspraak over de PAS en start naar verwachting in 2020.

Varik Heeselt

Voor het rivierverruimingsproject is in 2017 voor de mogelijke hoogwatergeul 2 hectare verworven. In juni 2018 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat gekozen voor een voorkeursvariant die uitgaat van dijkversterking zonder hoogwatergeul. Aankopen vanuit de provincie zijn op dit moment niet meer aan de orde. De eerder verworven locatie zal in 2020 verkocht worden.

Park Lingezen

Openbaar Lichaam Park Lingezen (OLPL) is tot en met voorjaar 2019 een verbonden partij van de provincie. Voor nadere details over deze organisatie verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden partijen van deze Jaarstukken. Het OLPL heeft een gering eigen grondbeleid en bezit circa 25 hectare. Om het Park te kunnen realiseren, zijn de afgelopen tien jaar gronden aangekocht die vervolgens door de parkorganisatie conform Het Masterplan (PS2008-410) worden ingericht. Zoals toen is afgesproken, worden deze gronden na inrichting overgedragen. De restgronden worden verkocht. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is in 2019 de voorraad grond afgenomen met 144 hectare. Dit betreft vooral de verkoop van de basisuitrusting aan het Openbaar Lichaam Park Lingezen. Naar verwachting realiseren wij de verkoop van de resterende gronden in 2020. Het investeringskrediet wordt dan beëindigd.

Ambitie 3 Natuur en cultuur

In deze ambitie bedraagt het totaal van alle aankooptransacties in 2019 € 6,6 miljoen. In deze ambitie bedraagt het totaal van alle verkooptransacties in 2019 € 7,5 miljoen.

Thema Natuur

In totaal zijn 28 gebiedsspecifieke en Gelderlandbrede grondstrategieopdrachten met concrete prestatieafspraken verstrekt. Deze opdrachten kennen een doorlooptijd van een aantal jaren. Op basis van deze opdrachten vinden de aan- en verkopen, ruilingen en het beheer van de onroerende zaken plaats.

In totaal is 152 hectare gekocht voor een bedrag van € 6,0 miljoen. Deze aankopen betreffen de verwerving van 84 hectare begrensde gronden binnen het Gelderse Natuur Netwerk (GNN). Hiervan is 45 hectare bestemd voor de Natura2000 herstelmaatregelen. Daarnaast hebben wij 68 hectare onbegrensde gronden aangekocht. Deze gronden worden ingezet als ruilgrond of ter plekke ingezet voor de realisatie van klimaatbos of natuur.

Van onze grondvoorraad (1.318 hectare) ligt ongeveer 596 hectare op de goede plek binnen het GNN.

In 2019 is 388 hectare grond verkocht, waarvan 330 hectare grond op de goede plek binnen het GNN. Verkoop van (natuur)gronden is in lijn met het grondbeleid (PS2018-42). Grondbezit is in beginsel tijdelijk. Zodra de natuurinrichting, instandhouding en het beheer zijn geborgd, wordt de grond overgedragen aan een eindbeheerder. Gronden die niet meer nodig zijn voor de realisatie van doelen, worden ook verkocht.

In 2019 is bij vijf verkooptransacties de waardedaling van percelen rechtstreeks verrekend via een notariële akte (kapitaaloverdracht). Het gaat om een vergoeding van de waardedaling voor functieverandering van landbouw naar natuur op grond, die is verkocht met de afspraak dat kopers daar zelf natuurdoelen gaan realiseren en beheren. Door de vergoeding bij de notaris te verrekenen, zijn de administratieve lasten voor alle partijen gering. Ook hoeft de koper dan niet eerst tegen een hogere landbouwwaarde te kopen om vervolgens de waardedaling via een subsidie terug te krijgen. Bij één transactie gaat het om een waardedaling van de grond als gevolg van vernatting van percelen.

Met de verkoop van gronden en opstallen is een verkoopopbrengst gerealiseerd van ongeveer € 6,9 miljoen. Met de verkoopopbrengst wordt de taakstelling voor de aankoop en inrichting van nieuwe natuur, zoals vastgelegd in het Natuurpact (PS2013-797), gefinancierd. Dit is volgens het grond-voor-grondprincipe.

Van onze grondvoorraad hebben wij in 2019 ongeveer 985 hectare, waarvan een groot deel met beperkingen, in pacht uitgegeven. De opbrengst hiervan is € 0,7 miljoen. Ook deze opbrengsten zijn bestemd voor de financiering van de taakstelling aanleg en herstel nieuwe natuur en de daarmee samenhangende exploitatielasten.

In 2019 bedroeg de afwaardering van de gronden in provinciaal eigendom, die voor meer dan 80% begrensd zijn in het GNN, ongeveer € 2,2 miljoen. Dit is het verschil tussen de verkrijgingsprijs tegen marktwaarde en de lagere waarde voor natuurgrond.

Sloop van overtollige gebouwen en sanering van voormalige bedrijfslocaties moeten de verkoopsnelheid bevorderen. Veel van deze gebouwen bevatten

namelijk asbest in daken of muren. Met de verkoop, sloop en sanering is in 2019 verdere voortgang geboekt. De sloop van overvloedige gebouwen en sanering is in 2019 voor zes locaties afgerond. Op één locatie is één bouwrecht verkocht. De overige twaalf locaties waarop gebouwen staan, zijn deels al openbaar te koop, dan wel is de verkoop in voorbereiding. Voor drie nieuwe locaties is sloop in voorbereiding. Voor de ontwikkelopgave Natura2000 en Gelders Natuurnetwerk zijn in 2019 geen bedrijven gekocht. Daarmee is in 2019 de voorraad gebouwen met één bouwrecht afgenomen.

In 2019 is voor het Natura 2000-gebied De Bruuk door uw Staten een inpassingsplan vastgesteld (PS2018-851). Dit inpassingsplan is ook de basis voor een mogelijk noodzakelijke onteigeningsprocedure.

Voor het Natura 2000 gebied Lingegebied & Diefdijk-Zuid is in 2019 door uw Staten besloten (PS2019-855) de Kroon te verzoeken over te gaan tot de aanwijzing ter onteigening van onroerende zaken. Voor de Natura 2000-gebieden Korenburgerveen, Willinks Weust en De Bruuk is een verzoek tot aanwijzing ter onteigening van onroerende zaken in voorbereiding.

In 2019 is in negen gebieden, met een gezamenlijke oppervlakte van 190 hectare, het inrichten van eigen grond binnen het GNN Gelders Natuurnetwerk verder voorbereid. In één gebied hiervan is in 2019 de uitvoering gerealiseerd, waarbij 40 hectare is ingericht. De uitvoering van de inrichtingsmaatregelen op 150 hectare in de overige acht gebieden volgt de komende jaren.

In 2019 is in drie gebieden, met een gezamenlijke oppervlakte van 30 hectare, het inrichten van compensatiepools (PS2018-197) verder voorbereid. Voor twee locaties zijn de benodigde gronden in eigendom van de provincie (10 hectare). Voor één locatie gaat het om grond in eigendom bij een gemeente (20 hectare). Het afronden van de benodigde vergunningsprocedures en uitvoering van de inrichtingsmaatregelen volgt de komende jaren.

In 2019 is in zeven gebieden gestart met het inrichten van extra bos. Voor een oppervlakte van 28 hectare verspreid over zeven locaties in de provincie, wordt de inrichting voorbereid. Voor vier locaties zijn de benodigde gronden in eigendom van de provincie (20 hectare). Voor drie locaties gaat het om grond in eigendom van één gemeente (3 hectare) en één particulier (5 hectare). Het afronden van de benodigde vergunningsprocedures en uitvoering van de inrichtingsmaatregelen volgt de komende jaren.

Thema Agrifood

Er is een provinciaal investeringsbudget voor gronden ter ondersteuning van ruilverkaveling. Het resultaat van de gedane transacties wordt hier weergegeven.

Ambitie 4 Gezond, veilig, schoon en welvarend

Er zijn in 2019 geen aan- en verkooptransacties geweest binnen deze ambitie.

Proeftuin Park Lingezen

In het park Lingezen is in 2018 zo'n 13 hectare grond verpacht onder voorwaarde dat de bodemverbeterende of bodemherstellende landbouw moet worden toegepast. Deze vorm van landbouw wordt gedurende de pachtperiode van 5 jaar gemonitord. Omdat bodemverbeteringsprocessen traag gaan is het te vroeg om resultaat te melden.

Ambitie 5 Economie en mobiliteit

In deze ambitie bedraagt het totaal van alle aankooptransacties in 2019 € 3,1 miljoen. In deze ambitie bedraagt het totaal van alle verkooptransacties in 2019 € 1,9 miljoen.

Provinciaal wegennet

We beheren en onderhouden ruim 1.150 kilometer provinciale weg en zijn ook eigenaar van het merendeel van de onderliggende en bijbehorende gronden. Periodiek bekijken we of onze eigendommen die naast de provinciale weg liggen direct noodzakelijk zijn voor de provinciale weg of dat deze verhuurd, verpacht of verkocht kunnen worden. De opbrengsten voor pacht en verhuur bedroegen in 2019 € 0,4 miljoen. In totaal betreft dit 27 hectare.

Aan- en verkoop gronden

Voor de aanleg van nieuwe wegen en reconstructie van het provinciaal wegennet hebben we in 2019 gronden verworven. In 2019 hebben de volgende aan- en verkopen plaatsgevonden:

Aan- en verkopen grond voor projecten provinciaal wegennet (bedragen x € 1.000)

	Aantal aankopen in 2019	Aantal aankopen	Verkopen in 2019	Aantal verkopen
N345 Rondweg De Hoven	€1.242.000	2	€319.000	2
N345 Rondweg Voorst	€27.000	1	€316.000	3
N346 Rondweg Lochem	€247.000	3	0	0
N825 Nettelhorsterweg	€74.000	1	0	0
N348 Zutphen - Eefde	0	0	€990.000	2
N348 Traverse Dieren	0	0	€7.000	1
N319 Rondweg Oeding	0	0	0	0
N303 Rondweg Voorthuizen	€33.000	1	0	0
N314 Hummelo	0	0	€1.000	1

N348 Jodendijk - Scheuterdijk	€177.000	3	€14.000	1
N225 Reconstructie	0	0	0	0
N316 Ontbrekende Schakel	0	0	€200.000	1
A15 OVN	€505.000	3	0	1
N315 Neede	€161.000	9	0	0
RTGRailTerminal Gelderland	€164.000	2	0	0
Overige projecten	€432.000	18	€97.000	11
Totaal	€ 3.062.000	43	€ 1.944.000	23

Bij de 43 aankopen gaat het om grondaankopen door minnelijke verwerving of door afwikkeling van een onteigeningsvonnis. Het zijn volledige schadeloosstellingen. De 23 verkopen zijn tegen marktwaarde verkocht. Het betreft overtollige objecten en percelen (bijvoorbeeld overhoeken) die overblijven na aanleg van het werk

Mens en middelen

Er zijn in 2019 geen aan- en verkooptransacties geweest.

Provinciale huisvesting

De gronden onder het complex Huis der Provincie, gebouw Prinsenhof A, de districtskantoren en steunpunten zijn, met uitzondering van steunpunt 't Harde, in eigendom van de provincie. In 2019 zijn er geen grondmutaties geweest.

Gebruik afwijkingsbevoegdheid

In de nota Grondbeleid staat in hoofdstuk 5.2 het volgende: 'Gedeputeerde Staten mogen incidenteel en beargumenteerd afwijken van het grondbeleid en of de uitvoeringsregels Grond, mits passend binnen wet- en regelgeving en de bestaande financiële kaders. Over deze afwijkingen worden Provinciale Staten in de paragraaf Grondbeleid van de Jaarstukken geïnformeerd.'

In 2019 heeft ons college geen gebruik gemaakt van de afwijkingsbevoegdheid om gronden niet openbaar, maar onderhands te verkopen.

